

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 coroane.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografa”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare *Duminecă*

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ară 12 bani a treia-ară 10 bani.

Iubiți cetitori!

„Foaia Poporului” sosește în casele d-voastră în fiecare săptămână odată, de obicei Dumineca. Ea vă aduce săptămână de săptămână învățături, povești, sfaturi, știri ș. a. din apropiere și din depărtare și numai de două-ori pe an, la două soroace, vine să vă și ceară ceva, plata ostenelelor ei: **abonamentul.**

Acum sosește unul din aceste soroace. Se apropie adevăratul sfârșitul anului și în curând vom intra în un an nou, care pentru „Foaia Poporului” este al nouălea an al vieții sale.

Credincioasă programului său și menirii sale de a fi făclie luminătoare pentru talpa țării, pentru țeranul român, ea și va urmări mai departe scopul cu aceeași râvnă, cu aceeași iubire și interesare pentru toate afacerile, pentru toate lipsurile poporului nostru, ca și până acum.

Ea a trăit și a lucrat din toată inima pentru țeranul român și pentru oamenii dela țeară și tot astfel va lucra cu îndoiț zel și mai departe.

Dar' în același timp ea lucră și va lucra și pentru meseriași și comercianții români, dorind sporirea și înaintarea clasei de mijloc.

Cei-ce au citit „Foaia Poporului” și au avut-o în casă, o știu prețuț.

De aceea credem și nădejduim, că ei nu o vor lăsa să nu o aibă mai departe și în nădejdea aceasta deschidem nou abonament pentru „Foaia Poporului” pe anul 1901.

Astfel venim a ruga pe onorații abonanți, ca nu numai să se grăbească

a trimite în curând prețul de abonament, dar' să și spună tuturor, cu cari se întâlnesc și dau în vorbă, ce este „Foaia Poporului”, cum și pentru cine se luptă ea. Apoi să-i îndemne a abona această foaie, de oare-ce pe lângă că e bună și făcută anume pentru popor, apoi pentru comercianți și meseriași, este și **cea mai ieftină dintre foile românești.**

Prețul va fi, ca și acum, anume:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe un an întreg . . . . . 4 coroane.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.

Pentru România:

Pe un an întreg . . . . . 10 lei.
Pe o jumătate de an . . . . . 5 lei.

Pentru a pute ține bună rânduială, onorații abonanți, vechi și noi, sunt rugați a băga bine de seamă la următoarele:

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termen, decât dela începutul anului pe o jumătate de an, sau pe un an. Abonatiilor de până acum li sa'u trimis deodată cu foaia și mandate postale (posta utalvány), cu adresa noastră tipărită și cu fașia sub care primesc foaia. lipită pe dos, așa că trimitătorul nu are decât să și scrie numele său și cifrele la locurile convenite și să pună banii, dimpreună cu mandatul, la postă.

Abonatiilor noi sunt rugați a și scrie numele lor și al comunei, foarte curat și cetăț, însemnând posta din urmă.

Administrațiunea

„Foi Poporului”.

Meseriile și negoțul la noi.

Popoarele trebuie să înainteze cu vremea. Acel popor, care nu ține pas cu vremea și nu se știe acomoda împrejurărilor, merge pe calea peirii sau e osândit a fi slugă supusă altora, adevă din sudoarea și câștigul lui vor trăi alții, ca odinioară pe vremea iobăgiei.

De acest adevăr trebuie să ținem seamă, să nisuiam a înainta în toate privințele și să dăm ascultare glasului vremii. Ear' glasul vremii ne spune poruncitor, că unul dintre cele mai mari goluri, ce ca popor trebuie să-l umplem, este pe **terenul meseriilor și negoțului la noi.**

Glasul vremii ne strigă: Grijii Români! Azi nu se mai poate să trăiți numai ca plugari, ci trebuie să vă faceți și clasa de mijloc, adevă **comercianți și meseriași.**

De aceea spriginiți pe neguțtorii și meseriași români, cari îi aveți și nisuiți a îmbrățișa tot mai mult aceste ocupații. Numai așa veți ajunge să fiți neatrănători economicește!

Eată ce frumoase povești ne dă în privința aceasta **„Călimdarul Poporului” pe 1901:**

„Noi până bine de curând — se scrie în Călimdar — am avut foarte puțini meseriași și neguțtori și numărul acestora este și acum mic, în măsură cu mulțimea noastră.

„Pentru trecut avem scuse în vițregitatea vremilor. Odinioară eram oprii de dușmanii nostri a învăța carte și meserii; trebuia să rămănem numai plugari, ca să le lucrăm țaratele. Acum

FOIȚA.

Colinde.

Din Feneșul-săsesc.

Culeasă de Ioachim Pop, inv.

Noi umblăm să colindăm

Flori dalbe de măr.

Și pe Dumnezeu cotăm

Flori d'albe de măr. *)

Il cotăm și il aflăm

In iesle de boi șezând.

Unde Dumnezeu năștea

Peste boi roaună cădea,

Din pociumpi făclii ardea,

Din grădele luminele,

Din păițe luminițe:

Dumnezeu din graiu grăia

Pomeniți nășterea mea,

*) Se cântă după fiecare vers.

Că cine o-a pomeni
Eu bine 'l-oi dărui
C'un colac de grâu curat
Cu vin roșu străcurat
C'o ferie rasă-n masă
Să fii gazdă sănătoasă,
Sănătoasă, veseloasă
Cu câți ai gazdă în casă.

Din Lipova.

Cântată de coriștii români.

Împărt. de Dumitru Muntean.

Sculați sculați boieri mari

Florile-s dalbe. *)

Sculați voi Români plugari

Că vă vin colidători

Noaptea pe la sərbători

Și ei nu vă vin de rău

Că v'aduc un Dumnezeu.

Un Dumnezeu nou născut

Cu flori de crin învăscut.

*) La sfârșitul fiecărui rind repetează cuvintele: Florile-s dalbe.

Sculați sculați boieri mari
Sculați voi Români plugari,
Căci pe cer s'a arătat
Un luceafăr de 'mpărat,
Stea comată strălucită
Pentru fericiri menită.
Cântă-n luncă turturele
La fereastră rândunele,
Ș'un porumb frumos leit
Despre apus a venit
Floare d'albă a adus
Și la căpătâi o-a pus,
El va zice să trăiți
Întru mulți ani fericiti
Și ca pomii să-nfloriți
Și ca ei să-mbetrăniți
Florile-s d'albe.

Din Ghișasa-de-sus.

Culese de Bas. V. Popa, învățator.

COLACUL.

Ântăiu cuvântul lui D-zeu grăește
Care peste lume stăpânește,

putem să învățăm și noi meseriile și să ne apucăm la negoț. Numai voință și hotărâre ne trebuie. Începuturi bune avem deja pe acest teren, numai trebuie să mergem mai departe pe calea începută. Dar' ca să isbutim, avem de împlinit două mari datorințe.

»Trebuie mai întâiu să spriginim din toate puterile pe meseriașii și neguțătorii români, ce-i avem. Numai la ei să lucrăm, numai dela ei să cumpărăm. Vorba: »Nici un ac dela străin«, să o ținem aievea.

»Altă datorință a noastră e, să îmbrățișăm tot mai mulți meseriași și negoțișii, să nu ne facem băieții numai »domni« sau plugari, ci să-i aplicăm și la negoț sau meserie. În chipul acesta vom avea meseriași și neguțători în toate părțile, încât nu va mai fi lipsă să ne dăm banul la străini.

»Față de acestea și meseriașii și neguțătorii noștri au o scumpă datorință. Anume ei trebuie să fie oameni cinștiți, să lucreze cum se cade și să aibă marfă bună. Dacă astfel sunt și vor fi, pot pretinde și trebuie să fie spriginii din partea tuturor bunilor Români.

»Aceste sfaturi și îndemnuri le auziți voi, iubiți țărani, meseriași și neguțători, dela inteligența română, și le cețiți în foile noastre naționale, care se interesează de soarta voastră, de viitorul vostru.

»Anul trecut a început o lucrare de însemnătate în privința aceasta cu deosebire »Foaia Poporului« din Sibiu. În vara trecută această foaie a îndemnat pe meseriașii și neguțătorii noștri să se înștiințeze cu toții în foaie, care cu ce meserie are și ce negoț poartă și să-și spue nevoile și necazurile. Scopul a fost, să ne cunoaștem și să aflăm pedecile, cari stau în calea înaintării noastre pe acest teren.

»Meseriașii și neguțătorii noștri au dat ascultare îndemnului. Până în luna Septemvrie s'au înștiințat în »Foaia Poporului« peste 350 de meseriași și neguțători. Și înștiințările continuă, lucrarea merge înainte și nădăjduim, că bune roade va aduce.

Sântem la începutul unui nou veac. Dacă părinții noștri înainte cu 50 de ani au frânt lanțurile iobăgiei și ne-au dorința a pune umărul la umăr și a merge cu tărie pe această cale. Trebuie să înaintăm pe toate terenele, alături cu alte popoare, dacă nu voim să rămânem striviți la pământ.

Pe terenul negoțului și meseriilor sântem abia la început, dar' avem bune începuturi. În noul veac trebuie să des-

voltăm mai departe aceste începuturi, ca nouă putere și nouă tărie să ne câștigăm.

Aceasta este una din cele mai mari datorințe naționale.

DIN AUSTRIA. Toate dietele provinciale au fost închise. Durata lor a fost foarte scurtă de astă-dată. Au fost convocate mai ales și pentru votarea bugetului. Dieta din Bucovina n'a ținut decât trei sedințe, cari toate au decurs de nedrept, afară de cea de Joi, în care dl Dr. Iancu de Flondor a rostit un aspru rechizitor la adresa guvernului local, pentru volnicile comise la alegerile pentru reichsrath. Începem la alt loc cu publicarea frumosului discurs.

CONVOCAREA REICHSRATH-ULUI. După cum se telegrafează dela Viena, convocarea reichsrath-ului austriac se va face pe ziua de 28 sau 29 Ianuarie anul ce vine. Budgetul va fi încuviințat guvernului pentru cele dintâiu trei luni ale anului prin rescript imperial, provăzută cu subscrierea tuturor ministrilor, — ca și până acuma.

NICHITA — ALTEȚĂ REGALĂ. Cu ocazia sârbării onomastice, principele Nichita din Muntenegru a fost rugat din partea mai marilor țării sale să primească titlul de Alteță Regală, în semn de recunoștință pentru serviciile aduse patriei sale în decurs de patruzeci de ani de domnie. Principele s'a declarat gata a primi titlul oferit. Statele mari și-au dat învoiala pentru noul titlu.

Congrua.

Ajutorul de stat pe seama preoților necatolici a fost asemnat din partea ministrului de culte și instrucțiune publică și pentru anul ce se încheie. Asemnările au fost trimise în 15 Decemvrie autorităților supreme bisericesti, cari vor ridica acum banii și-i vor distribui preoților subalterni, pe baza conspectelor ce le au la mână. Suma asemnată e de un milion, ear' preoții ajutorați dau numărul de patru mii. Comunicatul oficial, care ne aduce știrea aceasta, ne spune și aceea, că la guvern s'a compus o carte funduară a tuturor preoți-

lor, cari au lipsă de ajutor de stat pentru a li-se întregi salariul, și că pe baza datelor induse în această carte de evidență, pe viitor va fi mai lesnicioasă asemnarea ajutorului de stat decât până acum, când erau de învins greutățile începutului.

Din România.

Răspunsul Regelui la adresa camerei.

În camera română a fost terminată discuția asupra adresei în Sâmbăta trecută, primindu-se proiectul prezentat cu 81 voturi contra 12. Duminecă, la orele 12, adresa a fost prezentată apoi M. Sale Regelui, prin o delegațiune a camerei, condusă de presidentul ei, dl Cantacuzino. La scurta alocuțiune, adresată M. Sale din partea presidentului de cameră, Suveranul român a răspuns următoarele:

Domnule presedinte! dlor deputați! Sânt vii mișcat de sentimentele de credință ce domniile-voastre 'Mi-le roștiți în termeni așa de călduroși și mai ales de duioasa amintire ce păstrați memoriei neuitatei Mele mame, împărtășind cruda pierdere ce am suferit.

Grelele împrejurări în care camera începe și de astă-dată sesiunea sa, cer o voință nestrămutată, o abnegațiune desăvirșită, spre a învinge greutatea ce apasă încă asupra situațiunii noastre financiare.

Unirea tuturor silințelor se impune când este vorba de a reîntregi creditul statului și de a păstra neatinsă neatârtnarea noastră economică. Numai prin jertfe materiale și prin economii însemnate întru toate, veți puteți înălțura pedecile ce ne stau împotriva și întârri în inima poporului credința în viitor.

Asigurările ce 'Mi-le dați despre neclintita d-voastră hotărâre de a spriginii guvernul Meu întru restabilirea echilibrului bugetar și de a pași temeinic și fără preget pe această măntuitoare cale, îmi dau deplina convingere, că într'un timp nu prea depărtat vom pute relua opera întreruptă a dezvoltării noastre economice, care a dat un vădit avânt scumpei noastre Români.

Lucrați dar' așa cum vă va lumina înțelepciunea și iubirea d-voastră de țeară. Din tot sufletul doresc ca aceste lucrări să fie încununete cu roade bune.

Vă mulțumesc în numele Regelui, al Meu și al familiei Mele pentru scumpele mărturisiri de dragoste ce ne aduceți în numele camerei deputaților.

COLINDA MARIEI.

Prin grădina Marii

Florile-on dalbe.

Frumoși pomi au răsărit

Tot de meri și tot de păr.

Din trupină ntrupinați

Din virșoare răsturnați.

Maria afară-a eșit

Cu pomelul vorovind:

Pomi și pomișorii mei

Plecați-vă virfurile

Peste toate stilpurile

Să-mi culeg eu flori din voi,

Să-mi culeg și să-mi aleg

De celi roșii roșioare

Și galbine, gălbioare

Și vinete mohorite.

Ca să-mi fac eu o cunună,

O cunună și-o huhună.

Că deseară-'s nună mare,

De-o fi mare doru-'i mare.

Doru-'i mare și un gaftan

Și doi boi înjugăți,

Și al Maicii Preacurată

Mergând peste lumea toată.

Mă rog să fie aminte

Și de-ale mele cuvinte,

Ca să vă spui de înțeles

De nașterea lui Christos

Ce astăzi ni-s'a născut, Christos...

Soarele cel luminos,

Născutu-'s-a Mesia

Din fecioară Maria,

Vrând neamul omenesc

De păcatul strămoșesc

În raiu să-l împărtășesc.

O! Coccoană luminată

O! prea dulce craiu și împărate,

Azi lumea te mărește,

Că pentru al nostru bine

Te-ai pogorît din înălțime

Ca să ne slobozească

Dela munca idolească,

Că eată și noi ca juni umblăm,

Umblăm și d-voastră ne rugăm,

Ca să ne dați un ponteraș

Fie și mai măreaș,

Fie și mai gros la dungă

Că ne va sporî la pungă,

Eară punga nu ni spartă

Inima așa ne saltă

Ca să mergem la școală

Să nu mâncăm pâinea goală,

Că de când dela școală am venit

Foarte tare am flămânzit.

Ean vezi dragă doamnă aleasă

Tinde ce ai, masă frumoasă,

Ce ai, spată de carne groasă

Pune-o pe masă.

Și un colac de grâu curat.

De ai ceva la foc

Adă la mijloc,

De ai un păhar de vin

Adă-l ca să-ți-l închin

Amin și un cop de vin.

De-ar fi zece

Toate le-am petrece.

Congregația din Făgăraș.

La 20 I. c. s'a ținut în Făgăraș congregația comitatului Făgăraș.

La ordinea zilei a fost între altele și propunerea Săcuilor de a se modifica, respective șterge legea de naționalități.

Comisiunea permanentă a făcut propunerea, ca cererea Săcuilor să se iee la cunoștință.

Românii prezenți n'au primit această propunere și de aceea oratorii lor: Dr. Șenchea, Dr. Mănoiu și Dr. Turcu au protestat contra acestei propuneri și au făcut contra-propunerea, ca cererea Săcuilor să fie respinsă cu indignare. La Români s'au alăturat și o parte dintre Sași, al căror orator a fost preotul săsesc *Fleischer*.

Fișpanul *Baussnern*, ca să potolească focul de ei aprins, s'a folosit de un ridicol psihic. A enunțat din presidiu că a lua la cunoștință cererea Săcuilor înseamnă a o pune ad acta. Dacă dl fișpan astfel înțelege ceea-ce a spus, atunci slab dicționar îi stă la dispoziția dlui fișpan.

Toată lumea știe, că a lua la cunoștință, înseamnă a aproba, a ține seamă de un lucru oare-care. Și apoi toată lumea știe, că vrând ca un act să fie pus ad acta, sau se folosește cuvântul ad acta, sau se spune că »se trece la ordinea zilei«.

Toată lumea știe — numai fișpanul *Baussnern* habar n'are de asta. Toată lumea se indignează și protestează la auzul astorfel de apucături revoltătoare — numai *protopopol Dan* și deputatul *Dr. Șerban de Voila*, habar n'au de așa ceva. Cel dintâiu s'a abținut dela votare, »pentru variație«. Al doilea a votat cu *Baussnern* — el știe pentru-ce. Doar e deputat guvernamental.

Cu toate protestele Românilor propunerea comisiunii, pusă la vot — a fost primită de funcționarii mameluci.

Despre testament.

De
Dr. Valer Moldovan.

(Urmare).

După-ce v'am spus unele și altele despre chipul cum trebuie făcut testa-

Jugurel de aurel,
Policioară poleită.
De răstele
Clopoțele,
Noi cântăm și colindăm
Și Mariei o 'nchinăm.
*) Tot la 2 rînduri Florile-on dalbe.

Din Pustiniș.

Împart. de Toșa Voicău.

În partea Vitleemului
Se aflau păstori de oi,
Ceva lor le strălucea
Mare frică-i cuprindea,
Un ânger lor le zicea
Că n'au de ce să 'nfrica.
O iubiți păstori de oi
Nu vă temeți de nevoi,
Că eată eu vă vestesc
La poporul creștinesc,
V'aduc mare bucurie
La lot poporul să fie
S'a născut Domnul Isus
Mântuitorul Christos,

mentul în scris și cel făcut numai cu graiu viu, înainte de ce aș trece la celelalte feluri de testamente, trebuie să vă spun câteva vorbe despre martorii cari sînt de lipsă la facerea testamentelor.

Pentru-ca cineva să poată fi martor la un testament, legea cere înainte de toate o vîrstă anumită, apoi cere însușiri de acele cari ne fac să ne punem încrederea în ceea-ce spun martorii.

Așa nu poate fi martor la un testament acela care nu a împlinit încă 18 ani. Nu pot fi martori surzii, orbii și muții, căci acestia nu înțeleg despre ce e vorba.

Nu pot fi martori oameni de aceia, cari au fost judecați la temniță pentru jurământ strîmb ori pentru fapte de acele, prin cari au vrut să ajungă la foloase oprite de lege, cum e furatul, înșelăciunea și celelalte.

Ca martorii să nu fie îndemnați a face vre-o înșelăciune mai cere legea, că acela căruia i-se lasă avere prin testament nu e iertat să fie neam cu nici un martor.

Bine înțeles, că nu toate neamurile sînt oprite, ci neamurile mai deaproape pe cari legea le înșiră apriat.

Așa nu pot fi martore următoarele neamuri ale celui căruia i-se lasă avere prin testament: 1. copiii și nepoții lui; 2. părinții și moșii lui, precum și rămășițele acestora, așadar frații și unchii și verii lui; mai departe muierea sau bărbatul, frații muierei ori ai bărbatului și așa mai departe.

E neapărat de lipsă, așadar ca înainte de ce ne-am alege martorii să ne cugetăm bine, ca să ne luăm tot martori de aceia, cari nu sînt neamuri cu acela căruia vrem să-i lăsăm averea. Căci ușor putem păți ca testamentul să se strice numai pentru aceea, că un martor nu e de treabă.

O mică pildă vă va lumina asupra adevărului celor zise de mine.

Un om după-ce a trăit vre-o 30 de ani cu muierea lui credincioasă, vrînd să o răsplătească pentru sirguinta și credința ei, i-a lăsat prin testament toată averea. Omul a murit cu inima liniștită, că după moartea lui îi rămîne nevasta bine îngrijită.

S'a născut Domnul iubit
În cetatea lui David,
Mai mulți ângeri s'arétau
În cete multe săltau
Pe Domnul îl laudau
Și cântând așa ziceau
— Mărire 'ntru cei de sus
Dumnezeu și lui Isus,
Pe pământ împăciuire
Între oameni bună voire.

R Î S.

Țiganul plugar.

— Măi Țigane, de ce nu lucri și tu la câmp, cu plugul și cu grapa?

— Hei, românico, eu aș luora de ar fi plugul cât grapa de mare și grapa cât holda și să fie tot de dimineață, să nu fie cald, — răspuse Țiganul.

Împart. de Vichentie Goleț,
econom, Moșnița.

Când colo după moarte muierea se trezește, că frații bărbatu-seu pornesc pîră în contra ei și cer dela tribunal să strice testamentul, pentru-că unul din cei patru martori, cari au fost la facerea testamentului a fost un vîr de-a muierei și legea spune apriat, că un astfel de om nu poate fi martor.

Vedeți dar', că pentru o mică greșală muierea perde pîra și averea.

E drept, că neavînd copii și stricându-se testamentul muierea capătă a patra parte din avere după lege, dar' 3 părți din patru merg la frații bărbatului.

Așadar' n'am destule cuvinte să vă sfătuesc, că dacă vă faceți testamente, mai bine puneți cu 2—3 fl. mai mult și mergeți la un om care se pricepe și cunoaște legea, cum sînt advocații, decât scumpindu-vă, după moarte să vă pîrască neamurile și să vă strice testamentul, așa că averea să treacă la aceia cărora nu ați voit să o lăsați.

Să vă spun acum ceva pe scurt despre celelalte feluri de testament.

Testamentul se mai poate face și așa, că acel care știe scrie și ceti și scrie el întreg testamentul cu mîna lui; scrisoarea și-o duce la notarul public și i-o dă în îngrijire zicînd, că asta e testamentul lui. Aici nu trebuie nici un martor.

Dacă nu le-a scris el cu mîna lui, ci și-a scris numai numele sub testamentul scris de altul, atunci încă îl poate da notarului public spre păstrare însă trebuie mai înainte să-l subscrie și cu doi martori.

În urmă se poate face testamentul și așa, că ne ducem la notarul public și îi spunem, că vrem să ne facem testamentul. Atunci ni-l face el după lege, care e făcută pentru notarii publici.

Testamente de aceste se fac atunci când cineva vrea să fie sigur, că după moarte nu-l va fura nime din casă și mai ales atunci când e vorba de averi mai mari. (Va urma).

Masa studenților din Brad.

Între așezămintele noastre folosite sînt și așa numitele »mesele studenților«, adică fonduri din cari se dă școlarilor săraci, dar silitori. prînz în cinste. Astfel de mese sînt în Sibiu, susținută de »Albina«, în Brașov și acum se face și în Brad.

Pentru această masă au dat mulți inși bani, ear' acum mai nou vrednica tinerime din Zarand s'a legătuit a ajutora cu contribuiri fondul mesei, voină a se constitui în o însoțire, cu statute.

E vrednică de laudă tinerimea, precum și corpul profesoral dela gimnasiul Bradului pentru această mișcare și îndeosebi dl profesor *Vasile Boneu*, care e sufletul acestei mișcări.

În cele următoare dăm numele membrilor înscrși în jurul Bradului până în present la înființarea »Reuniunii tinerimii studioase din Zarand și jur pentru masa studenților« dela gimnasiul roăn gr.-or. din Brad.

I. Membri fondatori;

I. P. S. Sa Metropolitul *Ioan Mețianu*, Dr. Nicolau Oncu, dir. de bancă,

și adv., Arad; d-na Letiția Dr. Oncu; d-na v. d. Dr. Caian; dl Silviu Suci, secret. minist., Budapesta; dl Demetriu Moldovan, not. cerc., Crisciur.

II. Membri pe vicață.

D-na Leonida Șerban, propr., Deva; dl Aron Feiar, propr., Brad; George Almășan, propr., Crisciur; Ioan Galdău, econom, Ponorel; Teodor Lung, econom, Țerețel; Ioan Grama, l. Solomon, econom, Țerețel; Ioan Omăta, econom, Țerețel; Dimitrie Grac, oficianț, Țerețel; Petru Floruța, econom, Țerețel; Adam Lung, econom, Țerețel; Iosif Țura, băiaș, Țerețel.

III. Membri ordinari.

Savu Stănilă, paroch, Ribița; Ioan Irimie, paroch, Mesteacăn; Aron Faur, paroch, Potingani; Nicolau Mateiu, paroch, Uibărești; Ioan Rusu, paroch, Vaca; Emanuil Pop, teolog absolut, București; Petru Circo, teolog absolut, Șesuri; Ioan Borza, teolog absolut, Dupăpeatră; Ioan Faur, inv., Crisciur; Avram Laslău, inv., Ormindea; Sabin Bogdan, inv., V. Brad; George Iula, inv., Brad; Ioan Șipoș, teolog absolut, Mesteacăn; Sabin Dan, student, Crisciur; Petru Giurgiu, inv., Vaca; Pavel Lazăr, inv., Țerețel; Dionisiu Mateș, teolog absolut, Herțegani; George Omăta, comerciant, Țerețel; Elisabeta Faur, soție de inv., Crisciur; d-soara Maria Toda, Crisciur; Pavel Pop, funar, Brad; Teodor Bunea, econom, Țerețel; Teodor Oprea, băiaș, Țerețel; Grozav Iga, econom, Țerețel; v. d. Maria Floruța, econoamă, Țerețel; George Faur, econom, Țerețel; George David, econom, Junc; Nicolau Popa, teolog; Nicolau Tiu, teolog; Avram Giurgiu, teolog; George Almășan, teolog; Petru Câmpean, teolog; Ilie Mateș, pedagog, Ioan Iula, pedagog; Ioan Ardeu, ped.; Adam Iezan, ped.; Petru Rusu, ped.; Silviu Gtava, ped.; Nicolau Faur, ped.; Nicolau Toma, ped.; Ioan Pasou, ped.; Emiliu Reit, ped.; A. Ghisoiu, ped.; Ioan Vălean, ped., Vasile Hărăguș, ped.; Danil Petrascu, ped.; Emanuil Scrobete, ped.; Aurel Nistor, teolog; Nicolau Duma, teolog; George Bărescu, teolog; Emil Gheaja, teolog; Dumitru Borcia, teolog; Nicolau Rădoi, învățăt.; Aldoboly; Ioan Popa, inv. Óláhidegkút; Grigoriu Nicola, teolog; Oct. G. Simtion, teolog; George Tulbure, teolog; Sebastian Ciocan, teolog; Valeriu Bonea, Onoriu Sasu, teolog; Alexandru Manu, teolog; Augustin Căpșă, teolog; Constantin Oancea, teolog; Ioan Romoșan, teolog; Zaharie Mihălțan, teolog; Dumitru Șica, teolog; S. Liviu Mihălțan, teolog; Dumitru Purece, teolog; Mihail Iampa, ped.; Oprea Crutin, ped.; Filip Budoiu, ped.; Miron Botta, ped.; Corneliu Cosma, ped.; Alexandru Duvlea, ped.; Emil Lungociu, ped.; Petru Doroga, ped.; C. Bânda, ped.; Stefan Goicea, ped.; Ioan Creangă, ped.; Eugeniu Muntean, teol.; Sebastian Stanca, teol.; Ioan Anca, teol.; Vasile Bratu, teol.; Aron Meșian, teol.; Ioan Călnicean, teol.; Ioan Coman, teol.; Ioan Chivariu, ped.; Nichifor Borza, ped.

IV. Membri ajutători:

Iuliu Pop, cassar, Crisciur; George Pleșa, băiaș, Crisciur; Ioan Perian, paroch, Crisciur; Nicolau Grec, of., G. Barza.

Brad, 12 Decembrie 1900.

Vasile Boneu.

N.B. Lista membrilor din Brad nefiind completată se va publica la timpul seu.

Mormintele marilor nostri dela anul 1848.

De Silvestru Moldovan.

(Urmare).

Simeon Groza.

Unul din cele mai espuse și devastate ținuturi românești a fost, la 1848—9, Zaran-dul. Pe aici își aveau calea cetele rebele un-gurești, venind din Ungaria în Ardeal și țin-tind a subjugă pe vitejii Moți. Calea ce stră-bate în aretul Vulcanului din Zaranđ în Munții-Apuseni, la Abrud, a fost teren de crâncene lupte între Ungurii năvălitori și Români, cari își apărau casa și moșia.

Unul din cei mai de frunte eroi al acestor lupte a fost *Simeon Groza*, preot în Rovina.

Tribun în prefectura lui Buteanu și în urmă viceprefect, Groza a apărut cu mare agilitate satele tribunatului seu, 7 la număr și aflătoare în jurul Rovinei. Cetele vrășmașe cu toate încordările lor n'au putut să facă acestor sate nici o stricăciune.

Dar' în afară de aceasta Groza a luat parte activă la toate luptele cu Hatvany și Kemény la Abrud și prin vitejia și desterita-tea conducerii sale a contribuit în mod în-semnat la alungarea acestora și peste tot la apărarea munților.

Pentru aceste fapte lui Groza 'i-se aduce tributul de recunoștință în rapoartele prefec-ților nostri.

Simeon Groza a propovădit ca preot, cuvântul lui Dumnezeu până la moartea sa, urmată la începutul anului 1885.

E înmormântat în cimiterul comunei Ro-vina, având la mormânt o modestă *cruce de lemn*, cu inscripția:

Aici odihnește
Simeon Groza
reșosat la 1885.

Daruri de Crăciun pentru săracii nostri.

Motto: »Mila dată săracilor te curăță de păcate, îți câștigă în-durare și vicață vecinică«.

Inscripția lădiței *Reuniu-nii* sodalilor pentru *crucerii săracilor*.

— La listele, ce circulă în scopul adu-nării darurilor, ce se vor împărți prin »Reuniunea sodalilor români din Sibiiu« în preșeara de ajunul Crăciunului (Sâm-bătă) între săracii nostri și sub bine-voitorul *protectorat* al d-nei *Minerva Dr. Brote*, au mai contribuit următorii:

Dl Dr. Ilie Cristea, secretar consist. 4 cor.; Demetriu Câmpean, archivar consist. 2 cor.; Iosif Marschall, factorul »Tipografiei« 1 cor.; Liviu Prașca, ad-ministratorul »Tipografiei« 1 cor.; Ma-nasie Iar, paroch în Simeria 1 cor.; d-na Susana Frigatori 2 cor.; Simeon Stoită, episcop 40 bani și o căciulă; dom-nul Demetriu de Herbay, căpitan cesaro și r. în Trembowla (Galiția) 2 cor., dl Dr. Petru Șpan, profesor seminarial 2 cor., dl Alexandru Várady, măiestru friser 2 cor., Leontică Pușcariu, funcțio-nar la »Albina« 1 cor., Ioan Mișu, exped. consist. 1 cor., Ioan Spineanu, culeg-tipograf 40 bani, Valeriu D. Poponea, culegător-tipograf 30 bani, Ioan Pinciu, culegător-tipograf 30 bani, Petru Avri-gean, sodal căldărar 20 bani, Coman Cioran, măiestru măcelar, Ioan Vidri-ghin, măiestru măcelar, Oprea Tănase, dela fiecare câte 20 bani, Mihail Bolta, sodal cismar 60 bani, domnul Iosif

Goga, paroch în Rășinari 1 coroană; domnul Dr. Silviu Suci, secretar mini-sterial în Budapesta 10 cor.; d-na Do-rina Coroian n. Rațiu (Cluj) 5 cor.; dl Ioan Dobrotă, comisar de finanțe în pens. 2 cor.; N. N. 2 cor.; d-na Valeria Popescu n. Pop 1 cor.; d-na Ana Togan 1 cor.; dl Petru Mihălțan, măiestru pan-tofar 1 cor.; dl Pavel Cotoș, funcț. consist. 2 cor.; d-na Paraschiva Gogan 1 cor.; d-na Ana Aron 1 cor.; d-na Eszter Ban 1 cor.; dl Teodor Moldovan, măie-stru cismar 1 cor.; Ioan Desco 40 bani; Nicolae Domnariu, măiestru cismar 14 bani; dl Nicolae Simtion, tipograf 1 cor., Paraschiva Popa 40 bani, Petru Joan-drea 20 bani, Petru Feldiorean 20 bani, Ana Banea 1 cor., Ana Moldovan 20 bani, Iosif Joandrea 20 bani, Ioan Stă-nilă 20 bani, Avram Bena 20 bani, Ia-cob Cărătuș 20 bani, Oprea Peligrad 20 bani, Augustin Tușuț 20 bani, Eva Imbăruș 40 bani, Ilie Simtion 40 bani, Ioan Comșa 40 bani, Paraschiva Buz-dughină 30 bani, Elisaveta Buzdughină 30 bani; N. N. 1 cor., Dr. St. Păcurariu adv. 1 cor., d-na Elena St. Stroia 2 cor., dl Alexandru Lebu, mare proprietar 5 cor., d-na Emilia K. Ott 40 bani, dl Const. Dragoș, măiestru pantofar 1 cor., d-nul Ioan Sandi, ospătar 60 bani, d-na Maria Grecu 1 cor.

D-na Louisa Mușiu Urechia și dl Ioan Popa, avocat au contribuit mere, d-na Ernestina Dr. Gündhardt, d-soara Ana Kentzel și d-na Maria Grecu, mai multe bucăți *vestminte*.

Dl *Nicolae S. Nadasdy*, comerciant 2 metri 70 cm. pânză de șurțe, 2 m. 50 barchet pentru hăinițe, 6 șurțe făcute gata (de tot fine pentru premii), 6 pă-rechi ciorapi de lână împlețiți, 6 cămeși de băieți (oxford).

Dl *Demetriu Popovici*, comerciant 15 metri barchet de haine, 3 părechi ciorapi de lână împlețiți, 38 băieri de legat șurțe.

Contesa Teola Lichtenberg: 1 m. 80 barchet pentru hăinuțe.

Ilustra doamnă *Iohana Moldovan*: 11 metri flanel de haine.

D-na *Maria Cunțan*: 3 m. ¹/₂, bar-chet de haine.

Dl *Zacharie Moga*, măiestru fran-zelar 30 colaci.

Dl Ioan Bogorin, măiestru cismar 1 păreche ghetete, George Prașca, măie-ștru cismar 1 păreche ghetete, d-na Elena Grindean, 2 căciuli, 1 reclu și 1 manson, dl Petru Moga, măiestru franzelar 50 colaci, d-na Silvia Dr. Barcianu, mai multe bucăți de vestminte, d-nul Nicolae Sa-rovici 1 cămașă și 1 păreche pantaloni.

Dl Stefan Moga, măiestru franze-lar 40 colaci; d-na Emilia Dr. Rațiu 60 colaci pentru 20 copii; d-na Marga-reta Moldovan, vestminte în preț de 8 cor.; d-na Elisaveta Florian, haine; d-na Wilhelmina Reich, vestminte în preț de 8 cor.; d-soara Sabina Brote, haine; d-na Hersilia Vătășan n. Toma, haine în preț de 10 cor.

Lacrămile vărsate de săracii nostri servească de cea mai înaltă recompensă pentru jertfa adusă, conform celor de sus.

Cu scop de a fi cât se poate de drepti la împărțire, ne luăm voe a ne ruga pe această cale de *oficiile noastre parochiale de ambe confesiunile*, de toți *caticheții* nostri (dela gimnasii, școale elementare, școale de fetițe, școale de ucenici etc.), cum și de *măiestrii* nostri să binevoiască a compune câte o listă despre cei mai lipsiți și cei mai avi-sași la ajutoare, ear' lista a ne-o înma-nua până cel mult *Luni, în 18/31 De-cembrie n.*

Sibiiu, 13/26 Decembrie 1900.

Comitetul »Reuniunii sodalilor ro-mâni din Sibiiu«.

Victor Tordășianu, Ioan Apolzan,
pres. notar.

PARTEA ECONOMICĂ.

Gunoii și păstrarea lui.

La noi gunoiul nu se păstrează cu vre-o regulă oare-care, ci ori se lasă de se grămădește în ocoalele sau grajdurile vitelor, ori, dacă se rânesc grajdurile din vreme în vreme, gunoiul se aruncă undeva, pe aproape de grajd, făcând din ele o movilă, care după-ce șede de putrezește, se duce pe câmp. Aproape nime nu știe că a păstra gunoiul, ca să nu-și peardă din prețioasele lui calități, și a-l împrăștia la vreme pe ogoare, e o știință care trebuie învățată.

Gunoii e aur, dacă știm să ne folosim de el și poate fi pacoste, dacă îl vom întrebuința fără pricepere.

Eată de ce specialiștii în alte țări se ocupă necontenit cu studiul schimbărilor ce se petrec în gunoiu, dela punerea lui la păstrare, când e proaspăt și până la răspândirea lui pe câmp, apoi cercetează ce schimbări se petrec cu el mai departe.

Eată pe scurt ce se știe acuma despre gunoiu și despre păstrarea lui.

Trebuie să atrag însă luarea aminte că sub nume de gunoiu nu înțelegem numai partea din el, mai mult sau mai puțin virtuoasă, ci și udul, care trebuie să fie, și el, adunat și păstrat pentru îngrășatul ogoarelor.

Să începem întâiu cu însemnatele descoperiri făcute de Wagner, Stutzer și Burri, urmând în această dare de seamă pe vestitul agronom italian Angelo Motti.

Știm că oamenii neluminați nu vor să priceapă că pot fi ființe peste măsură de mici, cari prin mulțimea lor să pricinuescă mari schimbări atât în oameni și animale cât și plante ori în materii de origină animală sau de plante, cum e gunoiul și cum sunt laptele, brânza, carnea etc. Pentru oamenii culți însă, e tot așa de sigură ființa microbilor ori bacteriilor, cum li-se zice, ca și ființa boilor, cailor, elefanților și lupilor. Mulți dintre cei cari cred că sunt microbi și-i

închipue cu picioare, gură, dinți, ochi, coarne etc., adevărat socot un fel de gânganii foarte mici, dar' tot ca și animalele ori plantele, mari la făptură!

În adevăr însă microbii nu seamănă cu oamenii sau cu animalele, ci cu acele părți mici de tot, numite celule, din cari animalele și plantele sunt alcătuite. Omul e alcătuit din mulțime de celule, din mii și mii de milioane, așa că omul e ca o societate de ființe foarte mici; milioane de celule formează prin asocierea lor creeri și nervi; alte milioane de celule formează mușchii; milioane de celule îmbracă nasul, gura, părții de pe din lăuntru ai stomachului și mațelor; milioane de celule formează pătura cea mai de pe de afară a pielii; alte milioane formează părții vinelor și arterelor; în sânge milioane de celule poartă oxigenul în adâncimile organismului, după-ce îl iau din plumăni etc. etc.

Microbii au asemănare cu aceste celule și sunt ca și acestea, niște sferișoare de protoplasmă (ceva ca albușul de ou) cu înveliș și cu sîmbure, format prin îndeșirea protoplasmiei. Aceste sferișoare se hrănesc absorbind hrană din jurul lor prin părții lor și hrana absorbită o desfac în corpuri mai simple și în felurite otrăvuri, pe cari le lăpădă în jurul lor. De altfel așa fac și celulele noastre.

Mulțime de învățați își întrebuințază vieța cercetând și descoperind feluri noi de microbi și studiând dacă ne aduc folos sau pagubă nouă oamenilor prin vieța și lucrarea lor.

Și în gunoiu s'au descoperit bacterii (mici vietăți) cari au o însemnătate, ce nime nu și-ar fi închipuit acum câțiva ani. Se știe că gunoiul se întrebuințează ca îngrășământ mai ales pentru materiile organice azotate ce cuprinde și că azotul joacă rol mare în vieța plantelor.

Interesul agriculturului cere să oprească lucrarea acelor bacterii din gunoiu, cari îl fac să piardă azot și dimpotrivă să o spriginească pe acelor cari fixează azotul din aer.

Pe rădăcinile leguminoaselor în nodurile sunt bacterii cari iau azotul din

aer; pe foile leguminoaselor sunt alte bacterii, cari intrând în mațele animalelor, lucrează la liberarea azotului răpit de cele dintăiu din aer. În balega animalelor, cum a dovedit Wagner, pe lângă bacteriile cari schimbă combinațiunile azotate organice în amoniac și amoniacul în acid nitric (apă tare) sunt și bacterii cari liberează azotul din acidul nitric și acesta se răspândește în aer. Aceste bacterii își încep lucrarea lor vătămătoare chiar din grajd, o urmează în bălegarul păstrat și o sfirșesc pe ogor după împrăștierea gunoiului.

Din cercetările lui Stutzer nrmează că pentru a împedeca pierderea azotului, fie sub formă de amoniac cât și sub formă de azot elementară, e de trebuință să ucidem bacteriile cari pricinuesc astă pierdere. La acest scop se ajunge întrebuințând cantități foarte slabe de acide, de pildă turnând în groapă pentru scurgerea udului, câțâțimi mici de acid sulfuric și apoi să se ude cu aceasta grămezile de gunoiu așezate în jurul groapei.

Din aceleași cercetări nouă, de cari pomenim numai, mai urmează că gunoiul trebuie adunat regulat în fiecare zi și că grajdul trebuie să fie cimentat și canalizat, așa ca să nu se peardă nimic.

Observațiile lui Stutzer și Burri, precum și ale lui Wagner dovedesc că e foarte vătămător obiceiul de a pune deodată pe câmp nitrat de sodă și bălegar mai ales proaspăt: cu cât e bălegarul mai proaspăt, cu atâta perderile de azot sunt mai mari. Bacteriile de cari am vorbit nu se mulțumesc numai cu nimicirea materiilor azotate din bălegar, ci atacă nitratale aflătoare în pământ sau adaose prin îngrășăminte chimice.

Astfel se esplică, — zice Wagner, — puțina lucrare a bălegarului: nu e adevărat că se descompune greu, dar' prin sine, cu bacteriile sale, nimicește nitratul produs al nitrificării, se esplică de ce sfecelele de Rin, îngrășate la fiecare doi ani cu destul gunoiu la hectar sunt simțitoare la un adaos de nitrat; de ce se vede același lucru în pământurile și grădinile

O șezătoare.

— Piesă teatrală pentru copii. —

De

Dumitru Lăpădat.

director școlar.

Persoanele:

D-șoara Cornelia, învățătoare.

Maria, Ana, Elisaveta, Florica,

toate eleve.

La ridicarea cortinei toate cu lucrul în mână cântă »*Eu aveam odată dreaptă avuție.*

Eu aveam odată dreaptă avuție
Turme numeroase, casă și moșie,
Dar' regulamentul toate le-a schimbat,
Și-astăzi plâng cu lacrimi timpul ne'ncetat.

Frați la bătaie
Bucium a sunat,
Patria 'n sclăvie
Plânge ne'ncetat.

Cel-ce nu-mi urmează, jur pe Dumnezeu
De-mi va strînge mâna, nu-i voi strînge eu,
Cel-ce poartă jugul unui crunt tiran,
Unul ca acela nu este Roman.

Frați la bătaie
Bucium a sunat,
Patria 'n sclăvie
Plânge ne'ncetat

Pe câmpul vieții, eu flori nu 'mi-am strîns,
Ochii mei în lacrimi înoată de plâns
Și voi plânge încă, jur pe Dumnezeu
Pân' voi fi 'n sclăvie în pământul meu.

Frați la bătaie
Bucium a sunat,
Teara în robie
Plânge ne'ncetat.

Maria. Fă, Florico! De ce șezi așa dusă pe gânduri?

Florica. Mă gândesc dragă la necazurile vieții, cari 'mi-le-a adus în minte poesia ce o am cântat.

Ana. Ai toată dreptatea să te gândești, pentru-că multe sunt într'adevăr trebuințele în ziua de azi și mai multe și mai mari sunt dările, cari sunt încărcate asupra bieților oameni.

Mar. Ian nu v' mai puneți acuma pe gânduri de acelea, căz doar' știm că n'avem să scoatem noi carul greutăților

din noroiu. Mai bine să vorbim de altele și să cântăm, ca să ne facem o seară bună, de bine ce ne-am adunat cu toatele.

Elis. Putem dragile mele să vorbim puțin și de lucrurile aceste, pentru-că în adevăr o să ajungă oamenii cu vremea la sapă de lemn, pentru-că numai au cap de a put' plăti atâtea dări câte se cer!

Mar. Asta tot nu va fi! Au fost vremuri și mai rele, după-cum ne spun bătrânii, și lumea tot nu s'a prăpădit, nici acum nu se va prăpădi.

Fl. Ba grele sunt și acum, că dările se tot înmulțesc, câte nu se cer, fel de fel de dări și fel de fel de aruncuri.

Cornelia. Dările, ce e drept, sunt multe și mari în timpul nostru, dar' dragile mele de am fi însărcinați numai cu dările publice, ușor ne-am plăti de ele.

Noi însă mai avem și alte multe rele, cari apasă pe unii mult mai greu

dela Maintz, măcar că se dă îndoit pe atâta gunoiu cât mai sus la hectar. De altfel se știe din practică faptul, că gunoiul proaspăt »arde« plantele îngrășate făcând să le îngălbinească foile; dar ce înseamnă a arde? Nimic hotărît: acumă însă, după descoperirea bacteriilor liberatoare de azot, s'a aflat cauza: aceea îngălbînire înseamnă »foame de azot«.

Un agronom.

Omul și pământul.

De Dr. Mihail Pop.

(Urmare).

Acele popoare, cari stau astăzi în fruntea civilizațiunii națiunilor, tare puțin își sparg capul cu frumseța naturii. Fiind mai mult popoare industriale decât artistice, preferesc puterea frumseței. Omul vrea să-și acomodeze pământul lipselor sale și se exploatează visteriile abundante aceluia în favorul seu. Creează roșuri de șosele, căi ferate, telefon și telegraf, face stepele fructifere, oprește riuri, cară colinele ca să le arunce ca sol productiv pe stepe, găurește Alpi și Andesi, leagă marea Roșă cu marea mediterană și se pregătește ca oceanul Pacific să-l aducă în legătură cu marea Antillelor. Mai fiecare om vrea să iee parte, să fie martor vreunei întreprinderi, toți cuprinși de mania activității și transformă cu totul fața solului.

Cu toate-că omul ar pute să folosească fața pământului fără a-i atinge frumseța. Natura rămâne frumoasă atunci, când omul nu sforțează diverse plante în un pământ necunoscut și nu-i face silă, fără mai întâiu îl studiază că ce-i place și spre ce-i acomodat. Secta din Statele-Unite numită »shaker«, a cărora datorință religioasă este iubirea față de pomi și cerealele ce le seamănă, li-a succes să transforme în adevărat paradis ținuturi ca Mount Lebanon, Hancock și Water-Vilet. — Locuitorii districtului Vieneland din statul New-Yersey unanim au hotărît, că sistează îngrăditurile de printre pometăriile și aleele lor, ca în modul acesta să susțină toată frumseța pământului ce-l cultivă. În Anglia, în țeara aceasta în care po-

porul econom știe să scoată din agrii lui recolte atât de abundante, dar' care s'a purtat totdeauna față de pomi și arbori cu mai mare respect decât așa numitele popoare latine, sânt puține ținuturi, cari nu ar poseda o anumită atragere sau chiar frumseță, sau prin aceea că câte un arbore puternic își întinde crengile asupra pajiștei, sau în fine prin aceea, că printre căsi și comune sânt respirați arbori în gropi artistice, încât îi dă aparență ca-și-când pajiștea de aci 'și-ar fi căpătat trăsura generală din partea penelului vre-unui pictor; ear' nu din partea coasei unui țeran.

Puterea artistică a omului, ori-și-cine ce se zică, are acea capabilitate că poate să înfrumsețeze natura prin aceea că-i dă atracțiunea priveliștei și a variațiunii, precum și prin aceea, că aduce în armonie locuitorii cu pământul.

Câte vile și case nu sânt pe lângă lacurile din Svițera în față cu prăpaștiile, ghețarele și munții albaștri, a căror pajiște sau paturi de flori fac și mai frumoasă natura și fermecă pe călător ca în un dulce vis. Libertatea inteligenței, pe care ni-o dă știința, simțul de libertate, care devine tot mai general și nisuița de asociare, care de destule-ori inconștiiu ne pătrunde și ne învață, că pământul este al nostru al tuturor, toate acestea au lătit marginile vederii. De altă parte turiștii tot mai mult descopere frumsețile și armonia pământului, ear' de câțiva ani încoace tot mai mult pătrunde acea inspirație a iubirii, pe care o arată oamenii științei și ai artelor față de natură. Grupe de turiști invadiază toate provinciile și regiunile numite pentru frumseța sau clima lor. Pictori, desemnători și fotografi călătoresc în legiuni tot pământul dela țermurul Jang-ce-Kiang până la malul riului Amazoanelor, studiază pământul, marea, pădurile și munții, descoper înaintea noastră toată maiestatea planetului nostru, ear' pe basa acestei conversări intime cu natura și a lucrărilor artistice strînse din nenumărate călătorii, astăzi e în stare ori-și-ce om cult a-și face idee despre priveliștea celor mai îndepărtate ținuturi. Oamenii de știință, deși mai puțin decât artiștii, au devenit nomazi, tot pământul le ser-

vește ca chilie de studiat. Humboldt pe basa călătoriei dintre Andesi și Alpi a lucrat admirabila operă »Ansichten der Natur«, pe care, după-cum zice, a recomandat-o acelor cari pentru iubirea de libertate au fost în starea să se ridice peste valurile furtunoase a vieții.

În urmarea călătoriilor, de acumă înainte însuși pământul va nobilita simțul locuitorilor lui și le va da priceperea față de ce întruadevăr e frumos. Călătorii, cari umblă Pyreneii și Himalaia sau țermurii stâncoși ai oceanelor, cercetează pădurile și craterile vulcanilor, din contemplarea acestor regiuni au învățat cum să priceapă adevăratul frumos și în ținuturile mai puțin atrăgătoare și să se întindă la acele lucruri pe care voește să le schimbe numai emanare. Trebuie cu bucurie să salutăm acea distracție nobilă care a determinat atâția oameni și chiar dintre cei mai buni, ca călătorind pădurile, țermurele prăpăstioase a oceanelor și strimtorile munților au căutat frumseța veche pe care pământul a avut-o dintru început. — Simțim că în tot chipul trebuie să contrabalansăm toate acele lucruri mediere și comoare în cari spiritele mărginite ved dovezile civilizațiunii moderne. E de lipsă ca studiarea și contemplarea fenomenelor naturale pentru tot omul să devie cele dintâiu elemente de cultură; trebuie desvoltat în fiecare individ istețimea și puterea musculară, ca jucându-se să poată urca piscurile munților, fără frică să se poată uita în afunzimi, să părăsească în toată puterea acel ecvilibru, fără de care omul numai prin sila melancoliei și a tristeței poate să contempleze cele mai frumoase regiuni.

Omul modern trebuie să concentreze în sine toate virtuțile acelor cari i-au premers pe acest pământ, neabzicând de nici un favor, pe care i-l dă civilizația, nu-i este iertat a perde nici din puterea de odinioară, ca să nu-l întrecă în contemplarea naturii vre-un sêlbatec. După cum Grecii din timpul frumos al republicii helene și-au pus de scop cultivarea fiilor lor prin exterior, istețime și putere de eroi, astfel și astăzi în contra decadentei numai prin regenerarea genului ne putem asigura, desvoltând în generațiunea viitoare toate calitățile băr-

decât dările publice. Relele de cari vreau să vă spun (să vă vorbesc), e un rău ceva mai ascuns pentru mulți oameni, dar' totuși are ochi și sprâncene și el stă în legătură cu multe alte rele.

Fl. Vai de mine! Dar' ce rău poate fie acela atât de ascuns atât de mare și groaznic!?

Corn. Eată care, lenea d. e. costă pe unii oameni de două-ori mai mult ca dările publice. Fala îi costă pe alții de trei-ori mai mult, și prostia de patru-ori. De dările acestea nime nu ne poate scăpa, dacă nu ne vom scăpa noi înșine, aci se adeverește zicătoarea: »Ajută-ți și-ți va ajuta și Dumnezeu«.

Ana. Lenea! Lenea! Această boală urită aduce zarzavaturile (legumăriile) cele multe din străinătate în tîrgul nostru.

M. Fă! Dar' buruienile și spiniile cei muscălești, de cari ne tot strigă în biserică, (că-i scoate ca pe Jidovi din

toate părțile), unde s'ar mai ține dacă nu i-ar mai adăpostii câte cineva?

Toate. Ha! Ha! Ha! (rid).

El. Da glumeață mai ești în astăseară, Mario.

Mar. Acum rîdem cu toatele, dar' mai astă-toamnă când după socotelile doctorilor apucase colera în varza Bungerezenilor și noi eram cu căzile svîntate, și în grădină scăieți, atunci, nu ne prea venia a ride, drept să vă spun atunci mă gândeam, că oare n'aș pute înăcri în loc de varză, bostani, (dovleci).

Toate. Ha! Ha! Ha! Ha! bostani înăcriți!

Corn. Dar' să ne dăm puțin seama de lucrul acesta. Necultivarea grădinilor și a altor pământuri, scot mii de florini din punga oamenilor nostri.

El. Ce spui? Noa asta ar fi lucru mare! Poate or fi numai vorbe luate din vînt.

Ana. Ba nu-s vorbe din vînt, ei e foarte adevărat ceea-ce se spune.

Mar. Te rog să-mi dovedești ceea-ce-mi spuneți că se spune.

Corn. Apoi îți voi dovedi ascultă numai. Să zicem că numai 1000 de familii din comună și jur, cari își au grădinile lor, ar cumpăra în toate săptămăna numai de câte 10 cr. fiecare familie legume. Cât ar face această sumă într'un an?

An. Pe săptămăna ar face 1000 de bănuțe sau 100 fl. ear' pe an de 52×100 fl., adecă 5200 fl.

Elis. La socoteala aceasta nu m'am gândit până acum. Dacă e așa apoi de bună-seamă, că nu e bine.

Mar. Și eu zic că nu e bine, dar' ce să-i faci dacă în pământul nostru acest petros nu se fac legumele.

Fl. Nu se fac?! Oamenii cari au călătoriți prin țările din spre apus ne spun că au văzut locuri cu mult mai petroase și mai muntoase cultivate așa

bătești și reducându-i la natură să-i facem capaci de a susține lupta pentru existență.

Această creștere oțelitoare desvoaltă simțul către natură, pe care l-a nimicit mărginirea și servilismul, dar pe care știința și libertatea l-a renăscut. Știința care cu încetul transformă pământul în un organism uriaș, care prin undulațiunea vânturilor și al aborilor de apă, prin fenomenele electrice lucră fără încetare spre folosul omenirii, ne învață cunoașterea mijloacelor, prin a căror folosință putem înfrumseța fața pământului și a o transforma în o grădină despre care au visat poezii tuturor timpurilor. Cu toate că știința ne arată fața schimbată a pământului, totuși nu ea singură va sfârși lucrul.

Înaintării științifice trebuie să urmeze pas de pas reinaintarea morală. Până vor sta oamenii în luptă cu hotarele vechi și granițele dintre popoare din ce în ce să le mai lărgească, până solul nutritor va roși de sângele acelor rățeciți, cari stau în luptă unul cu altul sau pentru o bucată de pământ sau pentru pretinsa onoare sau din răsunare; până flămânzii vor alerga după nutremânt trupesc și spiritual fără a-l afla, pământul nu va fi acel paradis, pe care ni-l pune în perspectivă în îndepărtatul viitor ochiul scrutătorului. Trăsăturile caracteristice pământului nu vor armoniza până omenimea nu va trăi în pace, egalitate, dreptate. Mama binefăcătoare ca să fie întru adevăr frumoasă așteaptă dela fiii ei să se îmbrățoseze ca frați și în fine să lege confederațiunea mare a popoarelor libere.

Mehadia, 16 Noemvrie 1900.

SFATURI.

Apa de beut pentru rațe.

Se știe, că între toate animalele de casă, rațele au cea mai mare lipsă de apă. Apa este pentru rațe mai tot așa de lipsă, ca și pentru pești. De aceea rațele nici nu se pot crește cu succes, pe unde nu sunt ape curgătoare în apropiere. Cu toate acestea se țin și cresc rațe și pe unde lipsesc apele curgătoare. În asemenea locuri trebuie îngrijit apoi, ca rațele să aibă în continuu apă proaspătă de beut, fiindcă

cum noi nu ne putem nici închipui. Se spune că pe stânci duc pământul cu spațele și acolo fac straturi și cultivatează legumi și alte plante folositoare.

Mar. (în parte). Dar mâinile ce-ori zice? (tare) Ați auzit ce sumă de bani ese fără lipsă din comună.

Corn. Cum ar striga oamenii dacă li-s'ar cere acei bani pentru vre-o dare oare-care; fiindcă îi cere lenea nu strigă nimeni contra ei, măcar că ea răpește oamenii cu mult mai mult. Socotiți numai cât perd aceia cari perd timpul în nelucrare, în lene și în petreceri, și veți vedea că am dreptete.

Ana. Aideți să ne legăm că nu vom mai cumpăra nici una legume din țirg ci ni-le vom cultiva noi în grădinile noastre.

Toate. Să ne prindem!

Mar. (în parte). Când le-or opri de coleră.

Florica. Ce ai zis?

ele umblă cu ciocurile prin toate spurcăciunile și astfel odată tulbură și infectează apa. Bând apoi apă de aceasta stricată, pot să capete anumite boale, din cari în cele din urmă pot chiar să se și prăpădească.

Nēsipul ca mijloc de a stinge focul.

Nēsipul este un mijloc foarte sigur de a stinge focul la începutul aprinderii lui. Cu deosebire când se aprinde petroleul, care nu se poate stinge cu apă, cu nēsip se poate stinge foarte ușor, aruncând cât mai mult din acela pe obiectul aprins. De aceea n'ar strica, ca cu deosebire acum iarna, când umblăm mereu cu petroleu, să avem deoparte într'un unghet o lădiță sau săculeț cu nēsip, pe care să-l putem folosi în cas de lipsă.

Știri economice.

Scoalele industriale săsești. În ședința din 15 Decemvrie a adunării generale a universității săsești s'a pertractat între altele și starea școalelor industriale de pe teritoriul fostului fond regesc, raportându-se și niște date statistice; fiindcă publicul nostru cetitor se interesează mai cu seamă de aceste, vă comunic următoarele:

În anul școlar expirat 1899/1900 au funcționat 9 școale industriale susținute din fondul universității săsești, care fură cercetate cu totul de 2210 învățăcei; atari școale sunt în Agnita cu 136 elevi, Bistrița cu 166 elevi, Orăștie cu 106 elevi, Sibiu cu 604 elevi, Brașov cu 556 elevi, Mediaș cu 175 elevi, Sebeș cu 146 elevi, Cohalm cu 98 și Sighișoara cu 183 elevi.

După religieune dintre acești 2210 învățăcei sunt 1275 ev. aug., 432 gr.-or., 249 rom.-cat., 112 gr.-cat., 104 ev.-ref., 28 mosaici și 10 unitari.

După naționalitate 1431 Germani, 538 Români și 228 Maghiari.

Limba de propunere în aceste școale industriale susținute de universitatea săsească este cea germană.

Reghianul.

Importul și esportul României. Importul și esportul României în anul 1899 se cifrează, după datele serviciului de statistică generală, în modul următor: În 1899 s'au importat 789.789 de tone de mărfuri, în valoare de 333.267.938 lei. S'au esportat 1.300.864 tone, în valoare de 149.119.657 lei. Totalul comerțului nostru esterior a fost deci de 2.090.653 tone, în valoare de 482.387.595 lei. Taxele percepute au fost de lei 27.458.308.

Mar. Am zis că chiar am să cerc și eu.

Cornelia. Să vorbim acuma de al doilea rău. Fudulia ce s'a încuibat în poporul nostru, e o dare, care scoate de două-ori atâți bani din punga poporului.

Mar. Pare-mi-se că acum vin înșirarea celor mai groaznice rele!

Cornel. Cu vre-o 40—50 de ani înainte de asta, ne spun bătrânii, că mai nu se pomenea haină de boltă și de țirg pe trupul lor, ci poporul și întreaga casă a Românului de sus până jos erau îmbrăcați în țesături lucrate de harnicele mâni a femeii române. Azi locul acelor țesături frumoase și trainice l-au ocupat lucrurile de boltă și de fabrici și tot felul de falsificări cari se par frumoase și ieftine, dar dacă le cauți mai deaproape sunt cu mult mai slabe, mai nrîte și mai scumpe, pentru că nu sunt de loc trainice.

Flor. Toată dreptatea o ai. Să privim d. e. șurțele. Cătrințele și șur-

Cartea poporului român.

Astfel trebuie să numim »Călimdarul Poporului«, atât de iubit de poporul nostru.

»Călimdarul Poporului« pe anul 1901 se estinde pe 159 pag. și mai bine de două coale inserate. Ca de obicei Călimdarul are două părți principale: partea calendaristică și partea literară-economică.

Partea calendaristică.

Partea calendaristică se estinde pe 37 pagini.

Cuprinsul e următorul:

Pe cele dintâiu două pagini sunt date despre anotimpuri, întunecimi, regentul anului, posturile etc. Între ele remarcăm, ca ceva nou: zilele critice ale anului, după vestitul *Falb*. Sunt cu totul 25 de zile critice, înșirate în ordine cronologică.

Urmează lunile anului. Aci observăm, că de mai mulți ani se puneau la fiecare lună povețe economice. Crezând că cetitorii Călimdarului în cursul timpului își vor fi însemnat aceste povețe, am dat în locul lor preziceri despre vreme și sfaturi și termine.

Ca să se vadă cât de folositoare sunt aceste, dăm aci sfaturile și terminel delă două luni:

Ianuarie 1901.

Vremea.

(După călimdarul de 100 ani).

Vremea în luna Ianuarie, cu puține întrepreri, va fi friguroasă. În 30 a lunii se moaie rigul.

Sfaturi și termine.

Până în 31 Ian. trebuie înștiințate (prin notari; la orașe prin magistrat) datorile intabulate pentru scărirea dării.

Foaia de mărturisire la darea de câștig clasa III. și IV. (meseriași, neguțetori etc.) trebuie dată până în 20 Ianuarie. Foaia de mărturisire despre camete și rente până în 15 Ianuarie. Înștiințarea cânilor pentru dare în decursul lunii.

La începutul lunii trimite abonamente la foii.

Noemvrie 1901.

Vremea.

(După călimdarul de 100 ani).

Din 1—22 timp urit, cu ploii răci și schimbăcios; în 23 vreme senină; în 24 vreme moale, în 28 ploii, schimbăcios; în 30 timp de iarnă.

Sfaturi și termine.

În anul acesta în decursul lunii Noemvrie se înștiințează chirile de casă, pentru măsura-

țele țesute în casă din lâna noastră și chindisite cu chindisituri potrivite cu portul nostru, s'au înlocuit cu postavuri falsificate în fabrici și se înfrumsează cu fire de aur și cu diferite flori luate din porturi străine și cari numai pe acelea se potrivesc. Tot asemenea și celelalte haine. Am ajuns ca și ciorapii să nu ni-i mai împletim noi, ci să-i căutăm prin bolte, cari îi aflăm mai învêrgați și în mai multe colori.

Mar. Apoi de aceea ne și pun domnii prin gazete, de s'a dus vestea portului nostru peste țări și mări de frumos ce este.

Elis. Este drept că i-s'a dus, dar am auzit că tocmai domnii cei învățați zic, că portul cel de mai nainte a fost frumos, acela era simplu și frumos și curat românesc. Cel de azi e stricat și nu se mai vede în el industria de casă românească.

Fl. Tecmai în zilele trecute am cetit în »Foaia Poporului«, ca să lăsăm

rea dării pe 3 ani. Până în 15 Nov. se plătește darea directă.

Se apropie iarna, în serile lungi de iarnă e bine să cetești cărți bune, ca să-ți aduni cunoștințe folositoare.

După luni vine *cronologia, domitorii, posta și telegraful, timbrele* și earăși ca nou în »Călimdarul Poporului« un *șematism*, în care se cuprind date despre tot ce alcătuie *puterea noastră culturală*, anume: *bisericele române* (biserica gr-or și gr-cat.), *scoalele* (scoalele populare, de mijloc, pedagogii și teologii, școale de fete) și *reuniunile* (culturale, reuniuni de femei, de cântări, de meseriași, de binefacere, de agricultură, de negoț, tipografii, bănci și însoțiri sătești). La fiecare din aceste sunt numite persoanele, cari stau în fruntea lor. Ca exemplu dăm aci din ele un mic capitol:

Reuniuni de meseriași.

Scopul reuniunilor de meseriași este cultivarea breslei meseriașilor și sodalilor. Astfel de reuniuni avem în:

Sibiu. President: Victor Tordășianu.

Brașov. President: Arseniu Vlaicu, profesor.

Sebeșul-săseșc. President: Zevedeu Murăgan, prot.

Cluj. President: Basiliu Podoabă, director de bancă.

Seliște. President: Dum. Banciu, apotecar.

Lugoj. Societatea cojocarilor.

În întemeiere sunt astfel de reuniuni în Turda, Făgăraș etc.

Partea calendaristică se încheie cu un articol despre *bani cei noi* și *bani din România*.

Credem, că în chipul acesta ne-a succes a face nu numai interesantă, dar și folositoare și instructivă partea calendaristică.

Partea literară-economică

Partea a doua, literară-economică cuprinde 24 de articoli și articolași și 16 ilustrații, cu o estensiune de 7 coale, tipar mărunt. La alegerea și aranjarea materialului s'a urmărit scopul, ca cuprinsul Călimdarului să nu fie numai amuzant, ci totodată și instructiv.

Partea literară începe cu o mică bucată literară: *Tatăl nostru al Românilui*, care se sfârșește astfel:

lucrurile străine și se ne întorcem ear' la frumoasele noastre țesături.

Maria. Să ne întorcem zău, că e chiar batjocură unde am ajuns. Se plâng puținii oieri câți mai sunt că nu li-se mai plătește lâna și pielea ca mai nainte, da cum Doamne iartă-mă să se plătească, dacă mic și mare, bogat și sărac se îmbracă cu postavuri de fabrici. În locul pieilor folosesc astrachanele adevărate și false și tot felul de fabricate.

Cornelia. Să ne întorcem, pentru că dacă lenea scoate mulți bani din pungile oamenilor, apoi luxul, fala cu atât mai mulți. Uite, prin un singur exemplu vă voi dovedi! Înainte de asta cu 30-40 de ani nu se aducea în comuna noastră într'un an mărfuri de fabrică de lux în preț de 500-600 fl., așa ne spun bătrânii, ear' azi nu zic prea mult dacă zic că se aduce în comuna noastră diferite lucruri de lux pentru fel de fel de trebuințe măiestrite, se aduc acelea în preț de cel puțin

Și nu ne duce pe noi în ispita nepăsării față de națiune, și mântuiește de cel rău pe tot neamul românesc!

Amin!

Urmează o legendă drăguță: *Floarea soarelui*, scrisă de *Simin*, anume pentru Călimdar. După o glumă și un cântec de *Iosif Stanca*, dăm de portretul foarte frumos al lui *Alexandri*. S'a dat portretul marelui poet din incidentul, că anul acesta s'au împlinit 10 ani dela moartea lui. Cum *Alexandri* e bine cunoscut la noi ca poet, în Călimdar se scoate mai mult la iveală rolul politic, ce l-a avut *Alexandri* și serviciile ce le-a făcut patriei sale la unirea principatelor române. De aceea pe lângă o poezie: *Stelele*, se dau din scrierea lui: *Misiile mele politice*, trei capitole interesante, trei audiențe la Napoleon III. în 1859, unele din cele mai frumoase pagini ale trecutului României. Din aceste poporul poate să vadă și să iee învățătură, că în vremile noastre nu e destul a te lupta numai cu arma, ca să-ți poți ridica neamul și să-ți faci patria liberă și neatirnată, ci trebuie să știi lupta și cu mintea, sau pe calea diplomatică. Un popor adecă trebuie să aibă oameni viteji pe câmpul de luptă, dar și aprigi și isteți luptători pe terenul diplomatic.

După audiențe urmează o frumoasă poezie în stil popular, de *Vioara Magdu*, în care fata de țeran se plânge, că »ar scrie badiții carte«, dar' nu poate, căci

... maica-n loc de scrisoare

M'a-nvâțat să torc fuioare.

Și în loc să-nvâț cetitul,

M'a-nvâțat maica țesutul.

Articolașul ce urmează: *Podoabe din orașele României* cuprinde explicația celor 5 ilustrații din București și Iași, cari sunt: Din calea Victoriei, Statua lui Mihaiu-Viteazul, Biserica Domniței Bălașa, Biserica Metropoliei din Iași și Edificiul gării din Iași. Am dat aceste ilustrații, ca poporul nostru să vadă, că acolo unde Românul e stăpân pe soartea sa și-a ridicat și-și ridică zidiri monumentale, cum au toate popoarele mari și înaintate.

După o anecdotă în versuri și două articolașe instructive (»De-ale dărilor« și »Ce este Enciclopedia română«) se dă un articol despre *Iancu* cu ilustrația: *Înmormântarea lui Iancu*, și o mică colecție de poezii populare. Mulțimea de doine și poezii populare ce se află pretutindenea printre Români despre *Iancu* este o puternică dovadă, că *Avram Iancu* a fost erou național.

100.000 fl., dela cine, cu ai cui bani? Dela popor! Unde se duc? La fabricanți, la străini.

Ar fi deci timpul de a ne conțeni dela luxul cel nebunesc, și atunci nu vom mai avè lipsă a ne plânge că timpurile sunt grele.

Să ne legăm împreună că grădinile să ni-le cultivăm noi înșine și lucrurile de casă și portul nostru să ni-l facem cu mânilor noastre, și această legătură să o întărim cântând împreună »hora fetelor«:

Colo jos în grădiniță

Vin surată vin *)

Să culegem peliniță

Și de-acolo la isvoare

Să culegem lăcrămioare.

Și cu ele la cosițe

Să ne 'mpodobim

*) După fiecare vers se cântă »Vin surată vin«.

Să știți — se zice în *Călimdar* — că nu ai acela e erou, care e cântat de popor în doine de mărire și în doine de jale; numai acela e viteazul vitejilor, a cărui fapte și vitejii se spun în legende, lângă vatră, la focul de stejar și a cărui nume face să tresalte sufletul unui popor întreg.

De aceea nu e mirare, dacă și azi poporul cântă:

Sună codrul și răsună,

Sună codrul, nu-i minciună,

Că carțe Iancului

Pe dealul Feleacului

Merg scripind ca stelele

Și lucind ca soarele,

Și la boi coarne de ceară,

Nu-i viteaz ca Iancu-n țeară!

Articolul despre *Iancu* și reminiscențele date, formează câteva pagine din cele mai prețioase ale Călimdarului.

Răvașul nostru. După o poveste de P. Ispirescu, urmează *Răvașul nostru*, una din puterea de atragere a »Călimdarului Poporului«. În *Răvașul* de acum, ca și în cele anterioare, se povestesc toate întâmplările mai de frunte ale unui an trecut, mai întâiu cele românești, apoi din monarchie și din lumea mare. Aici dăm și de frumoase ilustrații, cari privesc *Răvașul* și cari sunt următoarele 7: *Francisc Ferdinand*, moștenitorul nostru de tron și soția sa *princesa Sofia* (*Chotek*), *Victor Emanuel III.*, noul rege al Italiei, regele și regina *Sârbiei*, văduva împărăteasă a *Chinei* și chipul unei biserici chineze.

După *Răvaș*, care se estinde pe mai mult de două coale, se continuă partea literară cu poezii, anecdote, portretul și schița biogr. a archimandritului *Dr. Ilarion Pușcariu*, și economie (*Meseriile* și negoțul la noi și *Povește economice*).

Partea literară se încheie cu o glumă ilustrată (»*Dragoste între Jidani*«), după care urmează apoi țirgurile și inseratele.

Cum se poate vedè din această schițare, »*Călimdarul Poporului*« nu numai e bogat în material, dar' e și alcătuit astfel, ca să fie folositor în toate privințele poporului nostru. În raport cu aceasta prețul lui este foarte mic, așa că 'și-l poate procura și omul mai lipsit. Din aceste motive »*Călimdarul Poporului*« n'ar trebui să lipsească din nici o casă românească.

m.

Și la horă 'ntre fetițe
Noi să ne mândrim,
Căci copile sprintenioare
Ca noi nu mai sunt,
Nici în lună nici în soare
Nici chiar pe pământ.

Și la horă și la muncă
Cu drag ne 'ntrecem.
Fusul sfărăie la furcă
Când îl întorcem,
Așa trebuie să fie
Fiica de Român,
Unde calcă să se moaie
Pământul străbun.

Haidem dar' la horă mare
Să jucăm mereu,
Și mâne la gețetoare
Să muncim din greu
Că norocul ni-l trimite
Bunul Dumnezeu,
Noi fetele fericite
Să jucăm mereu.

CRONICĂ.

Hirotoniri. Înalt Preasfinția Sa dl. arhiepiscop și metropolit *Ioan Meșianu*, a hirotonit întru presbiteri, Mercuri, în 6 Decembrie pe *Emil Fleșeriu*, ales paroch în *Hundorf* (tractul Mediașului), Vineri, în 8 Decembrie pe *Mihail Ganea*, ales paroch în *Veneția - inferioară* (tractul Făgărașului), și *Sâmbătă*, în 9 Decembrie pe *Candin C. Suciu*, ales paroch în *Măgina* (tractul Albei-Iuliei). ear' în 24 Dec. pe *Ioan Toma*, ales paroch în *Doboli-inf*, tractul Treiscaunelor. Dorim nou hirotoniților succese strălucite în noua carieră!

Noi preoți. Din *Blaj* ni-se scrie: La 19 Dec., Esc. Sa Metropolitul Dr. Victor Mihályi a ordonat întru preoți pe domnii: *Ioan Sântimbrean* (dispus administrator în *Silvașul-român*), *Aug. Marcu* (în *Sâncraiu*), *Ioan Crișan* (în *Crăciunel*, lângă *Tîrgul-Murșului*) și *Emil Andreșan* (în *Decea*).

Coroane eterne. Domnul *Teodor V. Păcășian*, redactor cu scop de a eterniza memoria mult regretatului sau frate *D. V. Păcășian*, droguist, decedat în *București*, a binevoit a contribui la fondul văduvelor și orfanilor meseriașilor români, administrat de Reuniunea sodalilor români din *Sibiiu*, suma de 5 cor.

— În semn de pietate față de memoria mult regretatei protopopese *Ioșefa Ciura*, au contribuit la fondul coranelor eterne al Reuniunii femeilor române din *Abrud*, *Abrud-sat* și *jurc*: d-na *Silvia Cirlea* 20 cor., dl *Dr. Laurentiu Pop* 15 cor. și comuna bisericască din *Abrud* 10 cor. 60 bani. Pentru cari contribuiți prin aceasta li-se aduce mulțumită. *Abrud*, 24 Dec. 1900. *Ana Filip*, preș. Reun. fem. rom. din *Abrud*, *Abrud-sat* și *jurc*.

Noul paroch al Câmpenilor. După o vacanță de nouă ani de zile, în urmă parochia a doua din *Câmpeni* totuși s'a întregit. Comisarul consistorial *Mateiu Voileanu*, a făcut alegerea, *Duminecă*, în 10/23 Decembrie n. a. c. Alegerea, după-cum aflăm, a decurs în ordine. Ales a fost cu majoritatea voturilor clericul absolut *Nicolae Palade* din *Câmpeni*.

„Pentru masa studenților“ din *Brad*, Onoratul Domn *G. Vilt*, subinspector magh. reg. de școale din *Deva*, a binevoit a contribui la sporirea fondului 2 c., două coroane.

Primească On. D. subinspector călduroasă mulțumită. *Vasile Boneu*.

† **Dr. George Vuia.** Din *Arad* am primit trista veste și anume, că *Vineri* trecută la amezii s'a sinucis vrednicul *Dr. G. Vuia* — trăgându-și un glonț de revolver în tâmpla dreaptă. Mult regretatul suferea de mult de o boală de nervi. Înarmormentarea *Drului Vuia* s'a săvârșit *Duminecă* trecută cu mare asistență. A luat parte un public foarte numeros și distins.

Deși bolnav, că nu putea să părăsească odaia, decedatul a prânzit *Vineri* împreună cu familia sa, dar' imediat după prânz simțindu-se mai rău, s'a culcat. Scurt timp după asta — o detunătură a răsunat din odaie și pe când soția cu membrii familiei au străbătut în odaie, — *D-rul Vuia* zăcea mort în pat. Dintre medicii din loc cel dintâiu a fost anunțat dl *Dr. Demian*, apoi *Dr. Tisch* și *Dr. Öttvös*, împreună cu reprezentantul poliției, cari au constatat moartea repentină.

Decedatul *Dr. Vuia* s'a născut în *Arad* din părinți sârmani, măiestri. Era în vîrstă de 50 ani și lasă după sine în adâncă jale soția cu trei orfani.

Studiile universitare, din propria simlîntă și propriile puteri, și-le-a făcut în *Budapesta* și prin anii șeptezeci și-a început practica medicală în *Arad*. În urma pregătirii sale solide și a bunelor calități, ce-l împodobiau, *Dr. Vuia* în scurtă vreme a ajuns un bărbat cu mare vază, un membru valoros, stimat și iubit al societății. Ca medic practic dînsul a figurat mult timp și ca profesor de igienă la institutul teologic-pedagogic din *Arad*, și în această calitate a scris și tipărit un apreciat manual de igienă.

De câțiva ani *Dr. Vuia* împreună cu familia petrecea peste vară la *Băile-Herculane*, ca medic de băi, unde se bucura de un nume foarte bun. În tot timpul practicii sale medicale *Dr. Vuia* a luat parte activă la toate afacerile bisericăști, școlare și naționale, precum și economice ale poporului nostru din diecesă. E unul dintre fondatorii băncii „*Victoria*“ și dela moartea adv. *Dr. Lazar Petco*, a figurat și ca președinte al direcțiunii acestui institut, dezvoltând o activitate rodnică.

Ca unul dintre membrii culți ai societății noastre, decedatul a călătorit mult și prin țeri străine, s'a ocupat cu știința, îndeosebi cu cea medicală, pentru care avea un mare talent scrutător. I-a plăcut însă mult să se ocupe și cu literatura, pe care a îmbogățit-o cu lucrări de valoare: cu câteva comedii, conferențe literare etc.

Decedatul a fost și unul dintre cei mai activi și mai erudiți colaboratori ai „*Enciclopediei române*“. A scris articole remarcabile, cu deosebire despre chestii balneare.

Dintre momentele mai însemnate ale vieții decedatului amintim unul mai recent: Când cu sinuciderea de curînd a hotelierului *Duffner*, care a lăsat după sine soția cu 9 orfani, se găsea în societate mai mare în cafeneaua acestuia și la vestea sinuciderii a zis:

„Nu-l pot înțelege pe *Duffner*, cum a putut să se sinucidă, ca tată de familie și încă lăsaînd în urma sa 9 orfani.“ Tot aceste cuvinte le-a repetat și înaintea soției sale, fără a se gândi poate atunci, că abia după câteva zile, — și dînsul va avea același sfîșit tragic.

Familia decedatului ne-a trimis următorul anunț funebrel: Subscriși cu inima frîntă de durere aduc la cunoștință încetarea din viață a iubitului soț, tată, fiu, ginere și nepot: *Dr. George Vuia*, medic, fondator și president al institutului „*Victoria*“, întemplată la 8/21 Decembrie a. c., în etate de 50 de ani și în al 20-lea an al fericitei sale căsătorii. Înarmormentarea s'a făcut *Duminecă*, la 10/23 Decembrie a. c., la orele 2 după amezii. *Arad*, la 8/21 Decembrie 1900. Fie-i țărîna ușoară și memoria în veci binecuvîntată! *Livia Vuia* născ. *Maniu*, soție; *Dora*, *Hermîna* și *Salvator*, fiice și fiii; *Colonel Alexandru Lupu* și soția *Blanca Lupu*, unchiu și mătușă; *Marta Vuia* născ. *Papp*, mamă; *Hermîna Maniu* născ. *Haica*, soacră.

Necrolog. *Iosif Russu*, tatăl primredactorului „*Tribunei Poporului*“ *Ioan Russu-Șirianul*, a răposat *Mercuri* seara, în etate de 64 ani. Fie-i țărîna ușoară!

— Subscriși cu inima plină de durere aduc la cunoștință tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoșcuților moartea preaiubitei lor soție și mamă *Ioșefa Ciura* născ. *Popoviciu*, adormită în Domnul în 20 Decembrie, la ora 1 din noapte, în anul al 56-lea al vieții și al 31-lea al fericitei sale căsătorii. Osămintele-i pămînteste s'au depus spre vecinica odihnă *Sâmbătă*, în 22 Decembrie 1900, la orele 2 d. a., în cimiterul bisericeii greco-catolice din *Abrud*. Ușoară fie-i țărîna și vecinică amintirea!!! *Alexandru Ciura*, soț, *Eugenia m. Simu*, *Alexandru*, *Basil*, *Nicolae*, fii. *Ioan Simu*, ginere.

Din *Alba-Iulia* ni-se scriu următoarele: O impresie adâncă a făcut asupra întreg publicului din jurul *Alba-Iuliei* și a celui dela poalele *Munților Apuseni*, știrea, că onor. domn *Iosif Ciobota*, pădurar al episcopiei rom.-cat. din *Alba-Iulia*, a fost împușcat în 20 a. l. c. cu ocaziunea unei vînători de capre săibatică, aranjată de dînsul. Causa împușcării se zice a fi fost negrija gornicului de păduri, *Helga* din *Păuți*, care a luat parte la vînătoare, și pretinde a fi pușcat în tufa care se mișca, crezînd că e un porc. El a fost deținut de gendarmerie, cu atât mai virtuos, că direcția încetrău a pușcat, a născut bănuiala unei crime. Vînătoarea a fost în pădurea *Măgura*. Dl *Ciobota*, care se bucură de simpatii generale a fost transportat în 22 l. c. în spitalul călugărilor din *Alba-Iulia*, spre a fi luat sub îngrijirea medicală și se speră vindecarea ranelor lui. Un glonț aflat în grumazi a fost scos, al doilea însă nu se poate afla.

Invetători români premiați pentru pomologie. Din cele 5000 coroane, dăruite pentru invetătorii, cari au făcut cel mai mare progres în pomologie, și împărțite în 21 premii, a fost premiați și doi Români. Cel mai mare premiu, de 600 coroane l-a primit un Român, anume *Basil Radu*, invetător în *Mikolapatak*, com. *Maramureșului*. Un premiu de 200 cor. a primit apoi *Ioan Mihalea*, invetător în *Kökényes*, comitatul *Maramureșului*.

Adecă invetătorii *maramureșeni* întru toate în frunte. Se vede, că circularele vicarului *Tit Bud* nu sună în pustie. *Remu*.

„Reuniunea de ajutorare la Crăciun a copiilor săraci fără deosebire de confesiune, încă neobligăți la școală“, a aranjat *Duminecă* trecută după amezii, în sala cea mare dela „*Gesellschaftshaus*“ o frumoasă sîrbare creștinească, înălțătoare de inimi și bine plăcută oamenilor și lui *Dumnezeu*. Reuniunea, din darurile făcute de inimile îndurătoare, cum și din mijloacele proprii a îmbrăcat 50 băieți și 50 băiete ale familiilor mai scăpătate din loc, apoi de pe bogatul și frumos decoratul „*pom de Crăciun*“ părtaș a făcut pe fiecare copil de jucării, bomboane, poame etc. Veselia, ce a cuprins pe bieții băieți în fața pomului se alterna cu lacrimile de bucurie ale părinților. Sala era îndesuită de public. Dintre Români au fost prezenți doamna *Minerva Dr. Brote*, protectoara săracilor noștri, cari vor fi dăruiiți în preșeara ajutorului *Crăciunului* nostru prin Reuniunea sodalilor români din *Sibiiu*, d-na și d-șoara *Marienescu*, d-nii *Vic. Tordășianu*, *Andrieu Baltes*, *Nicolae Simtion*, *Ioan Simtion*, cum și mai mulți membri ai Reuniunii sodalilor noștri. Sîrbarea s'a deschis prin o rugăciune, cântată de corul reuniunii „*Tipografia*“, căreia i-a urmat discursul presidentului *G. Kenzel* și la încheiere a vorbit de tot frumos profesorul seminarial dl *Georg Barthmes*.

— Tot atunci, cu aceeași insufletitoare ceremonie, Reuniunea filantropică pentru ajutorarea orfanilor tipografilor din *Sibiiu* a îmbrăcat cu călduroase haine de iarnă pe doi orfani de tată și mamă, un băiat și o fetiță, ai fostului conducător de odinioară al tipografiei noastre, *Mihail Gerula*. Laudă membrilor și spriginitorilor acestor Reuniuni!

„Călimdarul *Plugarului*“, pe anul 1901 a apărut în editura tipografiei *A. Murșanu* în *Brașov*. Acest călimdar care deja a intrat în al 9-lea an de existență și acum se prezintă destul de bine. Pe lângă partea calendaristică are și o variată parte literară, care cuprinde lucrări de ale scriitorilor noștri alegeți. Costă 50 bani.

Din protopopiatul Turda. Comitetul protopresbiteral român gr.-or. al tractului Turda a scris concurs pentru ocuparea postului de *protopresbiter* al aceluia tract. Emolumente: Venitul parohiei din Turda, dotațiunea de 1000 coroane și taxele legale pentru vizitații și alte funcțiuni protopresbiterale.

Casuri de moarte. *Moise Todor*, pădurar pensionat din comuna *Câlnic*, a răposat la 16 Decembrie în vîrstă de 57 de ani. Inmormîntarea răposatului s'a săvîrșit cu multă pompă și adîncă jale în 5/18 Decembrie a. c., celebrîndu-se liturgia prin d-nii preoții locali I. Ieremia, P. Ieremia și Alexă Capetian, preot în Monio ear' răspunsurile funebre le-a executat școlarii școlii elementare, sub conducerea dlui învățător Antoniu Sabin din loco. Dl preot P. Ieremia prin cuvîntarea rostită, ne spune că decedatul a făcut înainte de moartea sa cu câteva zile o frumoasă fundațiune s. bisericii gr.-or. române din *Câlnic*, în sumă de 200 de coroane, pentru care jertfă D-zeu s'î așeze sufletul unde dreptii s'odihnesc, în împărăția sa. Pe răposatul îl deplînge soția, 2 fete, ginerii și 5 nepoți, numeroase rudeni.

— Subscriții cu inima adîncă întristată și frîntă de durere anunțăm tuturor rudeniilor și cunoscuților moartea prea de timpuriu a prea mult regretatei și iubitei noastre fiică, soră și cumnată, *Aurelia*, întemplată la 19 Decembrie st. n., la orele zece dimineața, care după un morb îndelungat și plină de suferință, în etate de 15 ani împărtășită fiind cu sfintele taine ale muribunzilor și-a dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului, Rămășițele pămîntesti ale scumpei decedate s'an așezat spre odihna vecinică, Vineri, în 21 Decembrie st. n. la orele 2. p. m., în cimiterul gr.-cat. din *Tusinu*. Fie-i țărîna ușoară și memoria binecuvîntată. O deplîngem: *Georgiu Murășan*, învățător gr.-cat. în *Tusinu*, și *Veronica Moldovan* măritată *Murășan*, ca părinți; *Eugeniu Murășan*, student de prima clasă gimn. în *Vasarheiu*, și *Emiliu Murășan*, școlar în III. clasă normală, ca frați; *Basilii Selișteanu*, învățor gr.-cat. în *Sărmășial* cu soția lui *Elena*, ca cumnați.

„O șezătoare“. În „*Foița*“ numărului nostru de azi publicăm sub acest titlu o prea instructivă piesă teatrală, anume întocmită pentru copii, de vrednicul director școlar din *Săliște*, domnul *Dumitru Lăpădat*. Nu putem îndestul să îndemnăm pe învățătorii și cărturarii noștri să se folosească de acest bun prilej și la sărbători să reprezinte cu copilele de școală această piesă plină de învățături.

Darurile de Crăciun, ce se dau de cătră „*Reuniunea sodalilor români din Sibiu*“, se vor împărți Sămbătă, la 23 Decembrie v. (preseara ajunului de Crăciun) în sala cea mare dela „*Gesellschaftshaus*“. Din acest prilej corul (mixt) al *Reuniunii* va executa 3 compoziții; se va rosti o rugăciune ocazională și se va face o dare de seamă amănunțită asupra darurilor incuse și împărțite. Taxa de intrare la această sărbătoare, precum sîntem informați, va fi 20 bani în favorul fondului de cumpărare a unei case cu hală de vânzare.

Dor de muncă. Din *Salonic* ni-se scrie, că profesorii școlii comerciale române de acolo încep o acțiune entusiastă, ca pe calea *asociațiilor* să lucreze în folosul și înaintarea școlilor și a bisericilor române și prin asta să ajute luminarea și progresul Românilor din *Macedonia*.

Dorim isbîndă fraților noștri!

Dela „*Reuniunea sodalilor români din Sibiu*“. La fondul pentru acuirea unui local cu o hală de vânzare pe seama „*Reuniunii sodalilor români din Sibiu*“, fostul protopresbiter al tractului *Sibiu*, P. Onor. Domn *Simeon Popescu*, profesor în *București*, a binevoit a contribui cu suma de 18 coroane 80 bani (20 franci). Cu această contribuție fondul de 20 bani s'a urcat la suma de 263 coroane 78 bani, elocați la „*Albina*“.

Listele alegătorilor. Dela comisia centrală a comitat. *Sibiu*, primim următoarele: Lista alegătorilor dietali pe anul 1901 din cercul electoral al *Sas-Sebeșului* se află espusă în cancelaria notarului public *Ioan Drăgan* în *Sas-Sebeș*. Lista alegătorilor din cercurile electorale *Cristian*, *Cisnădie* și *Noerich* se află espusă în cancelaria notarului public *Zăgoni Gábor* în *Sibiu*.

Notarul public poate să încasseze taxele regulate pentru estrasele sau copiile luate din listele, ce le are în păstrare.

Din *Șeica-mare* ni-se scriu lucruri îmbucurătoare. Conducătorii poporului de acolo, dl *Nicolae Racoța* și preotul *Aron Domșia*, de câte-ori li-se dă prilej, îl folosesc ca să deie învățături bune și folositoare poporului ascultător. Așa în *Duminea* trecuți au esplicat poporului, că deși e școală de stat în comună, toți poporeni români trebuie să contribuie la susținerea școlii române confesionale. Cu astfel de conducători zeloși și cu un popor ascultător, progresul național e asigurat.

Moarte din dragoste. Un anume *Katona Zsigmond* a venit din *Buda-pesta* la *Turda* pentru a-și vedea iubita, care însă nu mai voia să știe nimica de el. În desperarea sa, tînărul s'a retras într'o ospetărie, unde și-a tras un glonț în cap, murind la moment.

Dar pentru sfînta biserică *Evlaviosul* părinte *Nicolae Balmez* și agricultorul *Pavel Chercată*, au dăruit bisericii din *Vrani* un prea frumos polcandru cu 12 luminări, făcut de mîna lor, în preț de 180 coroane. Pentru acest dar întreg poporul din *Vrani* le aduce evlavioșilor creștini donatori mulțumită publică, dorindu-le dela D-zeu îndelungă sănătate.

Al 7-lea cas de moarte. Cassa „*Reuniunii române de înmormîntare din Sibiu*“ a solvit erezilor decedatului *Romul Petric*, fost cassar la „*Albina*“, suma de 102 cor. 50 bani, cu o detragere de 10% pentru fondul orfelinatului. Acesta este al 7-lea cas de moarte în sînul *Reuniunii* amintite.

DIN LUME.

Din Africa-sudică.

Zilele acestea lumea a fost surprinsă de un pas îndrăzneț și eroic al *Burilor*. În urma luptelor cu succes din *Transvaal* și *Orange*, *Olanzii* din *Capland* arată mare înclinare spre răscoală. Ca să grăbească răscoala, *De Wette* decisese să treacă peste riul *Orange* în *Capland*. Strîmătorat însă de generalii *Knox* și *Macdonald* a fost silit să se retragă între dealuri, în *Orange*. În timpul acesta o ceată de 700 de *Buri* a isbutit să treacă riul *Orange* și să străbată în *Capland*.

După-cum au anunțat depeșele *Burii* au trecut riul *Orange* pe 2 locuri, anume între *Kolesberg* și *Kimberley* și spre nord-vest dela *Burghersdorp*.

Știrea despre invasiunea *Burilor* pe teritor englez a produs mare amărăciune în *Londra*. Oamenii, cu toate asigurările cercurilor oficioase, se tem de catastrofe nouă, cu atît mai mult, că unele evenimente arată, că *Englezii* încep a fi strîmători.

Astfel, după-cum e avisat „*Evening Standard*“, generalul *Knox*, în urma invasiunii *Burilor* în *Capland*, a fost silit să întrerupă urmărirea lui *De Wette*. *De Wette* acum e aproape de *Ladybrand* și se crede că va ataca fortăreața *Vynburg*.

Din *Londra* se depeșează, cu datul de ieri, că *Kitchener* a cerut urgent dela guvern 40 mii de soldați.

Știrile mai nouă vestesc, că *Burii* au intrat pe mai multe locuri în țeara stăpînită de *Englezi* și numărul lor este de 6000.

Eată știrile telegrafice mai nouă:

Londra, 22 Decembrie n.

Din orașul *Cap* se depeșează lui „*Daily Mail*“: La *Burii* intrați în *Capland* se alătură mulți *Olanzi*. În partea nordică a *Caplandei* s'au răscolat toți *Olanzii*.

Londra, 22 Decembrie n.

Agentiei *Reuter* i-se anunță din *Capstadt*: Cele trei armate ale *Burilor*, intrate în *Capland*, sînt comandate de *Hertzog*, *Filip Botha* și *Ilaasbrook*. A mai intrat în *Capland* și a patra oaste de a *Burilor*, care înaintează spre *Philipstovn*.

Londra, 24 Dec. n.

Depeșele oficiale despre năvălirea *Burilor* în *Caplandia* se consideră de optimiste. Se afirmă, că numărul *Burilor* năvălitori e de 6000. *Burii* au stabilit, în înțelegere cu șefii *Africanderilor*, planul invasiunii. Situația în general e îngrijitoare și semnele arată, că probabil se va răscolă întreaga populațiune.

Londra, 24 Dec. n.

Pericolul în *Caplandia* e cu mult mai mare, de cum se crede în *Anglia*. Probabil că starea de asediu, proclamată în câteva districte, se va estinde asupra întregii colonii. *Bărbații* de stat din *Cap* sînt de părere să se suspende constituția pe 5 ani.

Londra, 24 Dec. n.

Agentia diplomatică a *Transvaalului* e informată, că *Burii* au invadat pe 5 locuri diferite în *Capland* și că numărul lor e de 6 mii. Starea *Englezilor* din *Capland* e foarte critică; mulți se refugiază.

Pace în China.

În sfîrșit, după multe trăgănări și diferențe diplomatice, ambasadorii au redactat definitiv condițiile de pace. Aceasta e noutatea zilei în chestia chineză. Ele vor fi prezentate plenipotențiatilor chinezi azi, în 24 l. c.

Nota în care se cuprind condițiile, începe cu o introducere mai lungă, în care guvernul chinez e acuzat cu trdare, apoi urmează condițiile, în număr de 12. În ele nu se cere pedeapsa cu moarte pentru fruntașii vinovați, ci pedeapsa „cea mai aspră“, apoi se declară numai în principiu obligămintul de despăgubire; suma de despăgubire se va fixa ulterior.

Afară de aceasta *China* are să deie satisfacție *Germaniei*, pentru uciderea lui *Ketteler* și *Japoniei*, pentru uciderea

secretarului Sugijama. Ambasadele din Peking s'au aibă garnisoană stabilă, apoi ciung-li-iamenul s'au fie reformat etc.

În fine în notă se mai adaoga, că până când China nu se va conforma acestor condiții, puterile vor ține ocupat cu trupe Pekingul și provincia Pe-cili și așa nu pot fixa timpul, când vor fi retrase trupele străine.

Nota cu condițiile de pace au fost predată imputerniciților chinezi, cari s'au Li-Hung-Ciang și prințul Cing.

Știri mărunte.

Din Bulgaria. Agitațiile și luptele electorale s'au început în toată țeara; mulți din șefii opoziției se află deja în provincă, în cercurile electorale.

Din Japonia. O crasă ministerială amenință. Cabinetul Ito probabil se va retrage. Ministrul de comunicație Hosi a demisionat.

Deslegarea ghîciturii din nr. 48.

Ghîcitura a fost: Moș Culae din Bogata avea să treacă peste riu: un lup, o capră și o bute cu varză (curechiu). Luntrea însă îi era așa de mică, încât nu cuprindea decât pe moș Culae și pe unul din lucrurile sale. Necazul era însă că dacă trecea mai întâiu lupul, capra mânca varza; dacă trecea varza, mânca lupul capra. Întrebarea este: cum 'și-a trecut dar' moș Culae peste riu averea?

Deslegarea este: Moș Culae a trecut întâiu capra, apoi a trecut varza și a adus îndărăt capra. A trecut apoi lupul și în urmă s'a reîntors și a trecut din nou capra. Dintre iubiții noștri abonați au deslegat-o bine următorii:

Petru Vulpeș, Zupanec, Ioan Bendorfean, Bogata - română; Aurel Modi, învățător, Felmeneș; Maria Spârneac, elevă, Boșca-română; Dia Baci, învăț, Zoltani; Vasile Selăgian, Nădlac; Ioan Dejan, Ocna-Sibiului; Ioan Mărginean I. Petru, Cergăul - mare; Ioan Mănițiu, Dobârca; Stefan Barbu, Sadu; Nicolae Murgu, Foeni; Irimie Pop, Ancia; Maria Kiss, Odorheul-săcuiesc; Achim Jian, Boșca-română; Partenie Bugariu, cantor, Checica; Costa Balos, Toracul - mic; Costa Doboșan, Mehala - Timișorii; Dumitru Șerb, Poiana; Nicolae Lazar, Sebeșul-săsesc; Ioan Herția, Abrud; Timoteiu Magoș, Ida-mare; Vasile Ibiciu, cojocar, Buziaș; Ioan Cărpinișan, opinear, Gârbova; Ioan Vanc, Galsa; Petru Trailovici, Mehadia; Nicolae Ionescu, preot, Iaz; Ilie Iova, Reșița; Onuțiu Ciocașiu, Cărpiniș; Dumitru Iridon, Apoldul - m.; I. Voicău Micu, Oregfal; Teodor Iuga, Ciuci; Ioan Roșca, corist și Petru Stefan, Mercina; Clemente Maxim, învățător, Sân-Nicoară; Basiliu Murășan, fost gendarm, Ohaba; Ioan Mința, Reșișor; Ioan Pop, Pomi; Ilie Herdău, Chișlaca; Ana Bona, Călnic; Const. Vlas I. Iacob, Lita-română; Iosif Sabo, învățător, Apa; Ioan Toader, învățător pens., Săcădate; Ioan Voina, croitor, Târnova; Nicolae Presia, Benic; Ioan Mateiu Șerban, Lissa; Vasile Behu, Vesiova; Petru Ghejin, Tirnova; Macedon Boțian, inv. pens., Cosniciul-de-jos; George Drehlută, Frătăușul - verde (Bucovina); George Șuteica, colector, Veneția - superioară. Vichietie Muri, (R. Kecsă); Leon Popescu, (Deda); Chiril Marcu, (Knez); Vasa Popa, (Ritișor); I. Urcan, (Turda); Dumitru Nicola, Ioan Herția, (Orăștie); Teodor Toma, (Pintic); Crișan Petru, (Săcărâmb); Blaga Tămaș, (Poeni); Ioan Bidian (Țiaga); Vichentie Goleți, (Moșniția); Paraschiva Voina, (Sibișeni); Atanasia V. Costan, (Sân-Giorgiul-rom.); Toșa Voicăumicu, Alesan Tijeck, (Stier-lock); Simion Crișan, (Teiuș); Simion Suciu, Vasile Vosear, Vasile Merenuțiu, (Lupșa); Vasile Voisa, (Berchezoia); Spatan Stefan, (Odvoș); Ioan

Butean, (Șomcuta-mare); Ilie Topărcian, (Săliște); Nicolae Fodor, (Valea - mare); Alexandru Băiaș, ocnar (Anina); Petru Gahan, (Luncani); Palagia Gaspar, (Ritișor); Ioan Iovan, comerciant (Pesac); Ioan A. Ciocan, (Glâmbocă); Ioan Bolocan, (Timișoara); Petru Sămărghitean, preot (Cucerdea - română); Ioan Oros, Dumitru Prișca, (Birghiș); Șerban Jian, (Rășinari); Maria I. Dubenski, (Săliște); Simeon Crista și fiică-sa Elena (Igrăș); Stefan Cărăbaș, (Bobota); Iosif Băluț, (Bucovăț-Timiș), Petru Mișinger, pantofar (Rășinari); Irimie Langa (Perșani); Lucreția Pop, (Miluan I. Hida); Mihai Gudiu, (Cermeni); Peter Mițu (Reșița); Petru Maior, lăcătar mecanic (Reghin).

La sortirea ce am făcut o norocul a voit ca lângă numărul cel cu câștig să fie numele *Maria Chiș din Odorheul-săcuiesc* și astfel *«Căldindarul»* promis 'l-am trimis ca premiu la adresa sus numitei abonente.

Celorlalți deslegători le mulțumim din inimă pentru deslegările bune, ce ni-au trimis.

POSTA REDACȚIUNII

V. Ș. în Leșnic. Nu este oprit nime dar' nu e iertat să iai plată, căci altcum vii pedepsit. — Contra boalei orbanțului e bun fumul de tăbăc.

I. N. a lui C. în S. Românește nu este; a lui C. n'a apărut; ungurești s'au

Negufătorul în Coșteiu. În nr. viitor.

Z. D. în Șeica-mare. Din scrisoare am făcut o cronică; poezia nu se poate publica.

T. T. în Pintic. S'au trimis azi nrii. *Celor-ce ne-au trimis*, pe lângă deslegare și noue ghîcături, le mulțumim.

At. F. Cost. în Sâng. r. Leac de călbează nu este. Poți feri însă oile, ca să nu capete această boală, nelăsându-le să pască pe locuri băltoase și mocirloase.

I. Z. în Frata. Scrie la librăria arhidiececană în Blaj sau Sibiu, de care lege te ții.

I. H. în Orăștie, I S. în Apa, V. M. în K. și alții. Pentru *«Căldindarul Poporului»* pe 1901 e mai bine să trimiteți banii, căci numai așa putem a-l trimite. Prețul 20 cr. și porto 3 cr., dar' grăbiți.

R. M. în V. Cu leafa învățătorului cercați prin protopop și protopretor; ați pute cere și sfatul unui avocat român. — La fântână părerea noastră e să sapi mai departe. — Cere catalog dela librăria Krafft din Sibiu. — Ne pare bine, că vă place *«Căldindarul Poporului»* pe 1901, — mulțumim de laude.

I. M. în R. D-ta bine presupui; nu dăm ilustrație atunci, când avem mult material, care s'ar învechi până la alt număr.

C. B. în Toracul-mic. Nu știm să fi primit dela d-ta ceva și astfel nu s'au înnoați; te rugăm să trimiți încă odată și vom publica.

Pentru redacție și editură responsabil: **Andrei Baltes.** Proprietar: Pentru *«Tipografia»*, societate pe acțiuni: **Iosif Marschall.**

Banca generală de asigurare

„TRANSILVANIA“

| întemeiată la anul 1868 |

în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii).

asigurează în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de foc și exploziune

edificii de ori-ce fel, locuințe și clădiri economice, magazine de mărfuri, mașine agricole, mobile, vestminte și rufe, caré și vite de tot soiul produse de câmp și de recoltă etc. etc.;

asupra vieții omului:

în toate combinațiunile conform tabelor sale foarte variate ca asigurări simple pe casul de moarte, asigurări mixte cu termen, asigurări de copii, de zestre, rente vi gere, asigurări cu plățirea de două-ori a capitalului, și cu polițe libere de premii etc.

Asigurări populare fără ce cetare medicală (sistem german).

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvire imediată.

Fonduri de rezervă și de garanție specială:

1.400.000 coroane,

plasate în scrisuri fonciare și în siguranțe pupulare.

Active cu finea anului 1899: 2 milioane 185 mii coroane.

Stocul asigurărilor:

Valori asigurate contra incendiului:	Capitale asigurate asupra vieții:
64 milioane coroane.	9 milioane coroane.

Dela întemeiere institutul a solvit:

2.825.645 cor. 62 bani pentru daune de foc și **2.498.042 cor. 10 bani** capitale asigurate pe viață,
total: 5.323.687 coroane 72 bani.

Oferte și ori-ce informațiuni se primesc prin Direcțiune în Sibiu, la agenturile principale în Arad, Brașov și Timișoara, la agendele generale din Cluj și Budapesta, precum și la reprezentanții speciali în toate comunele mai mari.

Prospecte și tipărituri gratuit și franco.

Direcțiunea în Sibiu,
str. Cisnădiei nr. 5, etajul I., curtea I.

În Cut

mare comună, curat românească,
în cercul Sângatinului, p. u.
Koneza, se află de **închiriat**
un local potrivit pentru

un comerciant român.

E așezat în mijlocul satului, la
stradă. A se adresa la subscrisul
proprietar

168. 1-3 **Ion D. Dăianu.**

„Tipografia”, societate pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Călimdarul Poporului

pe anul comun

1901.

Prețul 40 bani + 10 bani porto.

Venzătorilor li-se dă rabat cuvenit.

Kathreiner

e veritabil numai în cunoscutele

Pachete-Kathreiner!

Nici odată însă deschis ori în pachete imitate
cu scopul de ale reduce.

Cafeaua de malată Kneipp a lui Kathreiner
este cel mai gustos, unic sănătos și tot odată
cel mai ieftin surrogat la cafeaua de boane.

Cafeaua de malată Kneipp a lui Kathreiner
se bea în sute de mii de familii cu plăcere și
succes crescând.

Cafeaua de malată Kneipp a lui Kathreiner
suplinește în modul cel mai bun cafeaua de
boana acolo, unde din considerații sanitare
aceasta e oprită de medici.

K. rumänisch IIIb.

1, 10-10

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. pu-
blicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse
numai din material bun și tare. De aceea rog cu
deosebire on. public, care caută casse, să binevoască
a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și
măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-
afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în co-
merciu, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după
măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e pan-
terate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,
fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăci-mare Nr. 8.

[8] 48-

